

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

**ΘΕΜΑ: «ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΩΝ»**

Εισηγητής καθηγητής:

Γεώργιος Μαυρουδής

Σπουδαστής:

Εμμανουήλ Χαλακατεβάκης

A.M.:6169

2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	2
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΜΕΡΟΣ Ι.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	7
ΕΠΙΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ	7
1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΦΟΡΟΥ.....	7
1.2.1 ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΑΡΝΗΤΙΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ.....	8
1.3 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΥΖΥΓΟΥ & ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΤΕΚΝΩΝ	9
1.3.1 ΧΩΡΙΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΖΥΓΩΝ.....	9
1.4 ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	9
1.5 ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ	11
1.5.1 ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2010 (ΚΛΙΜΑΚΑ Α΄).....	11
1.5.2 ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2010 (ΚΛΙΜΑΚΑ.....	12
1.5.3 ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΟΥ ΑΠΟΚΤΟΥΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΗ.....	12
1.5.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	12
1.5.5 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ	13
1.5.6 ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ	13
1.5.7 ΈΚΠΤΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ ΠΡΟΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΟΣ, ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΕΝΤΟΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ.....	13
1.5.8 ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	14
1.5.9 ΤΡΟΠΟΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	15
1.5.9.1 ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ	16
1.6 ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΥ.....	16
1.6.1 ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	16
1.6.2 ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ.....	17
1.7 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	19
1.8 ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	21
ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ	21
ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ	21
2.1 ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ	21
2.2 ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ.....	21
2.3 ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	22
2.3.1 ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ	22
2.3.2 ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΘΛΗΤΩΝ	22
2.3.3 ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΜΑΤΩΝ	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 24

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ.....	24
3.1 ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΠΟΣΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΓΙΑ	24
3.2 ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ.....	24
3.3 ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	26
3.4 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ.....	26
3.5 ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ – ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ.....	27

ΜΕΡΟΣ ΙΙ..... 29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 30

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ	30
1.1 ΈΝΝΟΙΑ & ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	30
1.2 ΑΞΙΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΕΠΙ ΑΛΛΟΤΡΙΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ	30
1.3 ΙΔΙΟΧΡΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΣΤΑΣΙΩΝ	30
1.4 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΕΚΜΙΣΘΩΣΗ	31
1.5 ΈΝΝΟΙΑ «ΓΑΙΩΝ».....	31
1.6 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΕΚΜΑΡΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΙΔΙΟΚΑΤΟΙΚΗΣΗ.....	31
1.7 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΕΚΜΑΡΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΙΔΙΟΧΡΗΣΗ	33
1.8 ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ.....	34
1.9 ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ.....	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 35

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	35
2.1 ΈΝΝΟΙΑ & ΕΙΔΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ.....	35
2.2 ΜΕΡΙΣΜΑ	35
2.3 ΤΟΚΟΜΕΡΙΔΙΑ.....	36
2.4 ΑΜΟΙΒΕΣ & ΠΟΣΟΣΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Α.Ε.	36
2.5 ΤΟΚΟΙ	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 38

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ	38
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	38
3.1 ΈΝΝΟΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ – ΚΕΡΔΟΥΣ – ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	38
3.2 ΕΞΩΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....	39
3.2.1 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΧΩΡΙΣ	39
3.2.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ Α΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ (ΑΓΟΡΩΝ)	40
3.2.3 ΕΞΩΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ Α΄ & Β΄ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	42
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	42
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΈΝΝΟΙΕΣ ΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	42
4.2 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ & ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	42
4.3 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟ.....	43
4.4 ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΑΡΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	45
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	45
5.1 ΈΝΝΟΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	45
5.2 ΤΑΚΤΙΚΕΣ & ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΠΟΔΟΧΕΣ – ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΑΔΕΙΑΣ	46
5.3 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ & ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	48
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ & ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ	48
6.1 ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	48
6.2 ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	49
6.3 ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ & ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ.....	49
6.4 ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΜΗ ΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΑ ΣΤΙΣ ΠΗΓΕΣ Α – Ζ	52
6.5 ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΗ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΑΜΟΙΒΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ	52
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	54

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Φόρος

Φόρος είναι έσοδο του Δημοσίου και ειδικότερα η υποχρεωτική συνεισφορά του κάθε πολίτη προς το κράτος για να αντιμετωπισθούν οι δημόσιες ανάγκες.

Διατάξεις του Συντάγματος

Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους.

Κανένας φόρος δεν επιβάλλεται ούτε εισπράττεται χωρίς τυπικό νόμο που καθορίζει το υποκείμενο της φορολογίας και το εισόδημα, το είδος της περιουσίας, τις δαπάνες και τις συναλλαγές ή τις κατηγορίες τους, στις οποίες αναφέρεται ο φόρος.

Φόρος ή άλλο οποιοδήποτε οικονομικό βάρος δε μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε.

Ιστορική Αναδρομή

Στην Ελλάδα ο φόρος επιβλήθηκε για πρώτη φορά με τη μορφή του φόρου εισοδήματος με το ψήφισμα της 4 Φεβρουαρίου 1830.

Το έτος 1877 με τον Ν. ΧΚ' 620 επιβλήθηκε φόρος στο μέρισμα που διέμειναν οι Α.Ε. στους μετόχους.

Το έτος 1909 καθιερώθηκε γενικός φόρος επί του πραγματικού καθαρού εισοδήματος, των φυσικών προσώπων και των Α.Ε. του οποίου όμως αρχικά είχε ανασταλεί η εφαρμογή και ύστερα το έτος 1911 καταργήθηκε με το Ν. ΓΩΛ' 3830 ο οποίος εισήγαγε στη φορολογική νομοθεσία τις ενδείξεις για τον προσδιορισμό του εισοδήματος που φορολογείται.

Το έτος 1917 ψηφίστηκε ο Ν. 1043 με τον οποίο επιβαλλόταν φόρος στα έκτακτα κέρδη που είχαν προκύψει κατά την περίοδο των πολέμων.

Τα έτος 1919 επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου ψηφίστηκε ο Ν. 1640 «Περί φορολογίας καθαρών προσόδων». Με αυτό το νόμο εισήχθη στην Ελλάδα το μικρό σύστημα φορολογίας που εφαρμοζόταν στη Γαλλία. Με το σύστημα αυτό ο φόρος διακρινόταν σε αναλυτικό και συνθετικό, ως ακολούθως:

1. Με τον αναλυτικό φόρο, φορολογούνταν οι επιμέρους πρόσοδοι ανάλογα με την πηγή από την οποία προερχόταν, και
2. με το συνθετικό φόρο επιβαλλόταν φόρος και στο άθροισμα των επιμέρους προσόδων με προοδευτικό φορολογικό συντελεστή.

Ο Ν. 1640/1919 ίσχυσε επί 35 χρόνια. Καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε για μεν τα φυσικά πρόσωπα με το Ν.Δ. 3323/1955 για δε τα νομικά πρόσωπα με το Νδ. 3843/1958. Ειδικότερα:

1. Με το Ν.Δ. 3323/1955 καθιερώθηκε ο προοδευτικός προσωπικός φόρος, ο οποίος επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα των φυσικών προσώπων, και
2. Το Ν.Δ. 3843/1958 καθιερώθηκε ο αναλογικός φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων ο οποίος επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα αυτών των προσώπων.

Τα δύο αυτά νομοθετικά διατάγματα αποτελούν τη βάση της Φορολογίας Εισοδήματος.

Στα έτη εφαρμογής τους συμπληρώθηκαν, τροποποιήθηκαν, επαναδιατυπώθηκαν και αναμορφώθηκαν πολλές φορές, ειδικά με το Ν. 2065/1992 κ.λπ., και σήμερα αποτελούν τον κωδικοποιημένο νόμο 2238/1994.

ΜΕΡΟΣ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΠΙΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ

1.1 Αντικείμενο και Υποκείμενο του Φόρου

Ένα από τα πρώτα θέματα που πρέπει να αναλυθούν στο πρώτο μέρος του παρόντος συγγράμματος είναι το «αντικείμενο και το υποκείμενο του φόρου». Άλλωστε έτσι ξεκινάει και ο Κ.Φ.Ε.. Ορίζει το άρθρο 1 και 2 το αντικείμενο και το υποκείμενο του φόρου ως εξής :

Άρθρο 1: Αντικείμενο του φόρου → Επιβάλλεται φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει είτε στην ημεδαπή είτε την αλλοδαπή και αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο για το οποίο συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2.

Άρθρο 2: Υποκείμενο το φόρου → Σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο. Το οποίο αποκτά εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του. Επίσης, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματά του που προκύπτουν στην αλλοδαπή, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

Με απλά λόγια ο φόρος επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα το οποίο προκύπτει στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό εφόσον ο φορολογούμενος κατοικεί μόνιμα στην Ελλάδα.

Ως χρόνος απόκτησης αυτού του εισοδήματος θεωρείται το προηγούμενο οικονομικό έτος (π.χ. ως φορολογία εισοδήματος οικονομικού έτους 2009, νοείται ως η φορολόγηση των συνολικών καθαρών εισοδημάτων που αποκτήθηκαν τη χρήση από 01/01/2008 έως 31/12/2008). Ο χρόνος επιβολής του φόρου ορίζεται από το άρθρο 3 του Κ.Φ.Ε..

Προκειμένου για την αποφυγή διπλής φορολόγησης εισοδημάτων μεταξύ της Ελλάδας και άλλων ξένων χωρών, έχουν υπογραφεί διμερείς συμβάσεις, οι οποίες υπερισχύουν των γενικών διατάξεων περί φορολογίας εισοδήματος. Οι συμβάσεις αυτές ρυθμίζουν θέματα που έχουν σχέση με την επιβολή φόρου των εισοδημάτων που αποκτώνται στο εξωτερικό από Έλληνες ή, αντίστροφα, από Αλλοδαπούς που αποκτούν εισοδήματα στην Ελλάδα. Αν π.χ. κάτοικος Αυστραλίας εκμισθώνει ένα ακίνητο στην Ελλάδα υποχρεούται να ορίσει αντίκλητο στην Ελλάδα, ο οποίος θα υποβάλει φορολογική δήλωση για λογαριασμό του και θα καταβάλλει τον αναλογούντα φόρο στο ελληνικό δημόσιο.

Στο φόρο εισοδήματος όπως ορίζει και το άρθρο 2 παρ. 3 του Κ.Φ.Ε. υπόκειται και η σχολάζουσα κληρονομιά. Σχολάζουσα κληρονομιά είναι το συνολικό εισόδημα που προκύπτει από το χρονικό σημείο του θανάτου του κληρονομούμενου μέχρι του χρόνου αποδοχής της κληρονομιάς από τους κληρονόμους.

Τέλος, στην παρ. 4 του ίδιου άρθρου, σε φόρο υπόκεινται οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, οι αστικές εταιρείες και οι κοινοπραξίες του άρθρου 2 του Κ.Β.Σ.. Τα υποκείμενα αυτής της παραγράφου δεν αποτελούν αντικείμενο συζήτησης της παρούσας εργασίας.

1.2 Το Φορολογητέο Εισόδημα και ο Τρόπος Εξεύρεσής του

Ως φορολογητέο εισόδημα, επί του οποίου επιβάλλεται ο φόρος, είναι αυτό που προέρχεται από κάθε πηγή, αφού πρώτα αφαιρέσουμε τις δαπάνες που έγιναν για την απόκτηση του πρώτου. Τα εισοδήματα από φορολογικής άποψης εντάσσονται σε επτά κατηγορίες. Αυτές είναι :

- **A & B Πηγή:** εισοδήματα από ακίνητα
- **Γ Πηγή:** εισοδήματα από κινητές αξίες
- **Δ Πηγή:** εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις
- **Ε Πηγή:** εισοδήματα από γεωργικές επιχειρήσεις
- **ΣΤ Πηγή:** εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες
- **Ζ Πηγή:** εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα

Για την εξεύρεση του συνολικού φορολογητέου εισοδήματος του κάθε φυσικού προσώπου, αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα των πηγών Α έως Ζ (όποια υπάρχουν) τα οποία αποκτήθηκαν κατά το προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος ή διαχειριστικό ή γεωργικό κατά περίπτωση έτος. Κατά την άθροιση των εισοδημάτων συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επί μέρους εισοδημάτων. Στη συνέχεια από το παραπάνω άθροισμα των εισοδημάτων ενεργούνται οι προβλεπόμενες από το άρθρο 8 του νόμου 2238/94 εκπτώσεις.

1.2.1 Μεταφορά Αρνητικού Στοιχείου

Στην προηγούμενη παράγραφο αναφέρθηκε ότι τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία συμψηφίζονται προκειμένου να υπολογιστεί το εισόδημα. Ιδιαίτερη, όμως, παρουσιάζει το αρνητικό στοιχείο, δηλαδή η ζημιά, του εισοδήματος προέρχεται από εμπορικές ή γεωργικές επιχειρήσεις που τήρησαν ειλικρινή βιβλία. Κατά το συμψηφισμό δεν καλύπτεται με θετικό στοιχείο εισοδήματος άλλης πηγής, είτε διότι δεν υπάρχει εισόδημα άλλης πηγής, είτε διότι αυτό που υπάρχει είναι ανεπαρκές. Γι' αυτό το λόγο μεταφέρεται προς συμψηφισμό ολόκληρο ή κατά περίπτωση το υπόλοιπο αυτού στο επόμενο οικονομικό έτος. Αν και στο επόμενο οικονομικό έτος δε συμψηφισθεί, τότε μεταφέρεται διαδοχικά στα τέσσερα εναπομείναντα οικονομικά έτη, μέχρι τη συμπλήρωση πέντε (5) οικονομικών ετών. Η δυνατότητα αυτή του συμψηφισμού των ζημιών, ισχύει με την προϋπόθεση ότι τα βιβλία κρίνονται ειλικρινή και για τα επόμενα πέντε (5) χρόνια. Αν η ζημιά προέρχεται από την τήρηση βιβλίων β' κατηγορίας, τότε αυτή μεταφέρεται για να συμψηφισθεί διαδοχικώς στα τρία επόμενα οικονομικά έτη ή στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη αν η ζημιά προέκυψε μετά την 1/1/05 (άρθρο 5ν. 3296/2004).

1.3 Εισόδημα Συζύγου & Ανήλικων Τέκνων

Μετά τη σύσταση γάμου δύο φορολογούμενων, υποχρεούνται να υποβάλλουν κοινή φορολογική δήλωση, στην οποία θα περιληφθούν χωριστά τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν για τον κάθε ένα. Ο φόρος εισοδήματος υπολογίζεται χωριστά και ο καθένας ευθύνεται για την καταβολή του φόρου που του αναλογεί. Αρνητικό αποτέλεσμα εισοδήματος του ενός συζύγου δε μπορεί να συμψηφισθεί με εισοδήματα του άλλου συζύγου.

Ειδική περίπτωση αποτελεί το εισόδημα της συζύγου από επιχείρηση οικονομικά εξαρτώμενη από το σύζυγο ή προερχόμενο από προσωπική μεταξύ των συζύγων εταιρεία, προστίθεται στο εισόδημα του συζύγου και φορολογείται στο όνομά του.

Δήλωση φορολογίας εισοδήματος έχει δικαίωμα να υποβάλλει ο φορολογούμενος που έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του. Με βάση την προϋπόθεση αυτή, το εισόδημα των ανήλικων παιδιών, προστίθεται στο εισόδημα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομα αυτού. Εξαιρετικά τα ανήλικα παιδιά έχουν δική του φορολογική υποχρέωση για τα εισοδήματα:

- που προέρχονται από την προσωπική τους εργασία
- που προέρχονται από περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποκτήθηκαν από κληρονομιά
- από συντάξεις που δόθηκαν λόγω θανάτου του πατέρα ή της μητέρας

1.3.1 Χωριστή Φορολόγηση Συζύγων

Ο νόμος ορίζει ότι υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι σύζυγοι μπορούν να φορολογηθούν χωριστά. Αυτές είναι:

- όταν δε διαμένουν μαζί, λόγω διακοπής της έγγαμης συμβίωσης κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης,
- όταν ο ένας από τους δύο βρίσκεται σε κατάσταση πτώχευσης ή έχει τεθεί σε δικαστική απαγόρευση ή τελεί υπό δικαστική αντίληψη.

1.4 Απαλλαγές από τη Φορολογία Εισοδήματος

Γενικά,

- Εισοδήματα από ακίνητα:
 - Απαλλάσσεται το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από την παραχώρηση της χρήσης στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, χωρίς αντάλλαγμα.
 - Ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά.

- Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης κατοικίας προς τα παιδιά και των παιδιών προς τους γονείς. Η απαλλαγή ισχύει για μία μόνο κατοικία. Δεν απαλλάσσεται από το φόρο το τεκμαρτό μίσθωμα ακινήτου, το οποίο χρησιμοποιείται άλλη χρήση π.χ. επαγγελματική εγκατάσταση κ.λπ.
- Εισόδημα από κινητές αξίες:
 - Οι τόκοι από καταθέσεις σε τράπεζες που είναι στην Ελλάδα ή στο ταχυδρομικό ταμιευτήριο, εφόσον το ποσό της κατάθεσης είναι σε ξένο νόμισμα και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού.
 - Οι τόκοι εκούσιων καταθέσεων όψεως ή ταμιευτηρίου στο ταμείο παρακαταθηκών και δανείων, εφόσον οι καταθέσεις δεν είναι σε ευρώ, ο δικαιούχος είναι κάτοικος εξωτερικού.
 - Τα κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων, καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι από τη εξαγορά των μεριδίων τους.
 - Οι τόκοι εθνικών δανείων που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες, εφόσον από το νόμο προβλέπεται η απαλλαγή τους.
- Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις:
 - Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων, εξειδίχονται υποβάλλονται σε ειδική φορολογία.
 - Τα κέρδη από την εκμετάλλευση περιπτέρων, καφενείων, κυλικείων, κουρείων κ.λπ., τα οποία πραγματοποιούνται από ανάπηρους και θύματα πολέμου στους οποίους χορηγήθηκε σχετική άδεια, εφόσον αυτά βρίσκονται σε κτίρια στα οποία στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες ή υπηρεσίες νομικών προσώπων.
- Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις:
 - Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, απαλλάσσεται του φόρου ποσό 1.500,00 € ή 3.000,00 € εφόσον τα πρόσωπα αυτά πήραν εξισωτικές αποζημιώσεις. Προκειμένου για νέους αγρότες τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά 50% για τα πρώτα πέντε (5) χρόνια και κατά 25% για τα επόμενα πέντε (5) χρόνια. Η απαλλαγή αυτή ισχύει με την προϋπόθεση ότι τα πρόσωπα αυτά θα εξακολουθήσουν να είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες για μία ακόμα δεκαετία.
 - Οι συντάξεις και οι κάθε είδους περιθάλψεις που παρέχονται σε ανάπηρους πολέμου και θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου. Επίσης, απαλλάσσεται η σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους και θύματα ειρηνικής περιόδου στρατιωτικούς γενικά που επλήγησαν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους.
 - Οι μισθοί και οι συντάξεις που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικώς τυφλά, καθώς σε πρόσωπα που πάσχουν από κινητικές αναπηρίες σε ποσοστό πλέον του 80%.
 - Οι αποδοχές των αλλοδαπών κατωτέρων πληρωμάτων των εμπορικών πλοίων.
 - Τα ποσά των υποτροφιών που καταβάλλονται από το Δημόσιο κ.λπ.

1.5 Πρόσωπα που Βαρύνουν τους Φορολογούμενους

Κατά τη σύνταξη της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος θα πρέπει να συμπληρωθεί πληροφοριακά στοιχεία όπως για τα πρόσωπα που βαρύνουν τους φορολογούμενους. Και αυτό γιατί, για ορισμένα μέλη της οικογένειας προβλέπονται από το νόμο εκπτώσεις ή μειώσεις τόσο από το εισόδημα όσο και από το φόρο του υπόχρεου, εφόσον βέβαια τα πρόσωπα αυτά πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, (όπως η ηλικία, η ιδιότητα, ύψος δικού τους εισοδήματος, κατάσταση υγείας τους κ.λπ.).

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 2238/94 θεωρείται ότι βαρύνουν τον φορολογούμενο:

- Ο ή η σύζυγος που δεν έχουν φορολογητέο εισόδημα.
- Τα ανήλικα άγαμα τέκνα μέχρι 25 ετών τα οποία σπουδάζουν στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό ή παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) στο εσωτερικό.
- Τα άγαμα τέκνα ανεξάρτητα από την ηλικία τους, εφόσον υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία.
- Τα άγαμα τέκνα ή διαζευγμένα ή όταν τελούν σε κατάσταση χηρείας και εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία 67% και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.
- Οι ανιόντες και των δύο συζύγων.
- Οι άγαμοι αδελφοί και αδελφές και των δύο συζύγων με αναπηρία 67% και πάνω.
- Οι ανήλικοι ορφανοί και από τους δύο γονείς, συγγενείς και των δύο συζύγων μέχρι και τον τρίτο βαθμό.

Από τις παραπάνω περιπτώσεις – πλην της πρώτης – τα πρόσωπα θεωρείται ότι βαραίνουν το φορολογούμενο εφόσον συνοικούν με αυτόν και το ετήσιο συνολικό εισόδημα φορολογητέο και απαλλασσόμενο δεν υπερβαίνει το ποσό των 2.900,00 € ή των 6.000,00 € αν παρουσιάζουν αναπηρία πέραν του 67%.

1.5.1 Κλίμακα μισθωτών – συνταξιούγων οικονομικού έτους 2010 (κλίμακα α')

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ	
			ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΥ
12.000,00	0	0,00	12.000,00	0,00
18.000,00	25	4.860,00	30.000,00	4.860,00
45.000,00	35	16.650,00	75.000,00	21.510,00
Άνω 75.000,00	40			

1.5.2 Κλίμακα μη μισθωτών – επαγγελματιών οικονομικού έτους 2010 (κλίμακα β')

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ	
			ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΦΟΡΟΥ
10.000,00	0	0,00	10.000,00	0,00
1.500,00	15	225,00	12.000,00	225,00
18.000,00	25	4.860,00	30.000,00	5.085,00
45.000,00	35	16.650,00	75.000,00	21.735,00
Άνω 75.000,00	40			

1.5.3 Κλίμακα μισθωτών – συνταξιούχων που αποκτούν εισόδημα και από άλλη πηγή

Οι φορολογούμενοι των οποίων το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι μεγαλύτερο του 50% του συνολικού τους εισοδήματος, φορολογούνται με την κλίμακα των μισθωτών (κλίμακα α').

Συνεπώς αν το εισόδημα μισθωτού ή συνταξιούχου από άλλη πηγή υπερβαίνει το 50% του συνολικού τους εισοδήματος, τότε φορολογείται με την κλίμακα των μη μισθωτών – επαγγελματιών (κλίμακα β').

Εξαιρούνται μόνο οι συνταξιούχοι, οι οποίοι εκτός από τη σύνταξη έχουν εισόδημα και από ακίνητα ή/και από γεωργικές επιχειρήσεις. Το εισόδημα των συνταξιούχων αυτών θα φορολογείται με την κλίμακα των μισθωτών χωρίς τον παραπάνω περιορισμό του 50% ως προς τη σύνθεσή του.

1.5.4 Τελική εκκαθάριση της δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος

Μετά από όσα προαναφέρθηκαν ακολουθεί το τελικό στάδιο υπολογισμού της συνολικής οφειλής, κατά το οποίο υπολογίζονται τα επιμέρους στοιχεία για την εκκαθάριση τα οποία είναι:

1. Ο κύριος φόρος που αναλογεί στο συνολικό εισόδημα.
2. Ο συμπληρωματικός φόρος στα εισοδήματα από ακίνητα.
3. Η προκαταβολή (προβεβαίωση) φόρου για τα εισοδήματα του επόμενου έτους.
4. Τα λοιπά συμβεβαιούμενα ποσά (χαρτόσημο, Ο.Γ.Α. από εκμίσθωση ακινήτων κ.λπ.).
5. Η έκπτωση των παρακρατηθέντων ή προκαταβληθέντων φόρων.

1.5.5 Συμπληρωματικός φόρος

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 1,5%.

Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου δε μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα. Ειδικώς, ο συντελεστής του συμπληρωματικού φόρου αυξάνεται σε 3% και επιβάλλεται στο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, εφόσον η επιφάνεια καθεμιάς από αυτές υπερβαίνει τα 300 τετραγωνικά μέτρα.

1.5.6 Προκαταβολή φόρου

Η προκαταβολή φόρου σε ποσοστό 55% υπολογίζεται στον κύριο και συμπληρωματικό φόρο πριν την αφαίρεση των προκαταβληθέντων και παρακρατηθέντων. Από αυτό το ποσό αφαιρείται ο παρακρατηθείς και το υπόλοιπο είναι ο προς βεβαίωση προκαταβλητέος.

Δε βεβαιώνεται προκαταβολή αν δηλώνονται εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες.

1.5.7 Έκπτωση από το φόρο προκαταβληθέντος, παρακρατηθέντος καθώς και αυτού που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή.

Από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα εκπίπτουν:

1. Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε,
2. Ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτήν μέχρι όμως του ποσού του φόρου που αναλογεί για αυτό το εισόδημα στην Ελλάδα.

Για την εξεύρεση του ποσού αυτού του φόρου, το ποσό του φόρου που προκύπτει στην Ελλάδα στο συνολικό εισόδημα ύστερα από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 9 του Ν. 2238/1994, μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται από τις διατάξεις του ίδιου άρθρου και μερίζεται, ανάλογα με τα δύο τμήματα του εισοδήματος στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή. Εάν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

Δεν εκπίπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος έχει φορολογηθεί σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 2238/1994, με εξάντληση της φορολογικής του υποχρέωσης.

1.5.8 Υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος

Υποχρέωση να υποβάλλει φορολογική δήλωση έντυπο Ε1 έχει κάθε φυσικό πρόσωπο, εφ' όσον το ετήσιο φορολογούμενο (πραγματικό ή τεκμαρτό) εισόδημά του υπερβαίνει τα 3.000,00 ευρώ, εφ' όσον στο συνολικό εισόδημα του υπόχρεου περιλαμβάνεται και ζημιά από εμπορική ή γεωργική επιχείρηση.

Ειδικά, τα φυσικά πρόσωπα που αποκτούν αποκλειστικά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, και δεν εμπίπτουν σε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις α', ε', στ' ι' και κ' δεν έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση εφόσον, έχουν ετήσιο φορολογούμενο εισόδημα μέχρι 6.000,00 ευρώ και κατοικούν στην Ελλάδα.

Τα φυσικά πρόσωπα που κατά κύριο επάγγελμα είναι αγρότες και έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα, υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση, εφ' όσον το ετήσιο καθαρό γεωργικό τους εισόδημα υπερβαίνει το ποσό των 3.000,00 ευρώ και δε συντρέχει για τα πρόσωπα αυτά μία από τις παρακάτω περιπτώσεις α' έως κ'.

- Ανεξάρτητα από το αν έχουν φορολογητέο ή όχι εισόδημα έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν δήλωση και:

α) Όσοι έχουν στην κυριότητά τους ή με οποιοδήποτε τρόπο διατηρούν στην κατοχή τους επιβατικό αυτοκίνητο Ι.Χ. ή ημιφορτηγό (εκτός από αγροτικό ημιφορτηγό), ή αυτοκίνητο μικτής χρήσης ή αυτοκίνητο τύπου JEEP ή αεροσκάφος, κότερο ή θαλαμηγό ή άκατο ή σκάφος αναψυχής, εκτός από αυτοκίνητα που απαλλάσσονται από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης και ένα σκάφος αναψυχής ολικού μήκους μέχρι 10 μέτρα καθώς και όσοι χρησιμοποιούν για τις ατομικές ή οικογενειακές τους ανάγκες τέτοια μεταφορικά μέσα, τα οποία ανήκουν είτε στη σύζυγό τους ή στα προστατευόμενα μέλη τους, είτε στις εταιρίες στις οποίες μετέχουν ως εταίροι, διαχειριστές εταίροι ή προκειμένου για Α.Ε. είναι πρόεδροι ή διοικητές ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι αυτής.

β) Όσοι ασκούν ατομική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα.

γ) Όσοι μετέχουν σε προσωπική ή περιορισμένης ευθύνης εταιρία ή κοινοπραξία ή κοινωνία ή αστική εταιρία που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα.

δ) Όσοι έχουν ακαθάριστο συνολικό εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων πάνω από 600,00 ευρώ το χρόνο.

ε) Όσοι αγοράζουν ακίνητα ή ανεγείρουν οικοδομή.

στ) Όσοι διατηρούν μία ή περισσότερες δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια πάνω από 150 τετραγωνικά μέτρα ή κατοικούν σε οικοδομή πάνω από 200 τετραγωνικά μέτρα.

ζ) Όσοι είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, εφ' όσον λαμβάνουν επιδοτήσεις ποσού άνω των 1.500,00 ευρώ (για προϊόντα φυτικής παραγωγής) ή 2.250,00 ευρώ

(για προϊόντα ζωικής παραγωγής). Επίσης, όσοι λαμβάνουν καλλιεργητικά δάνεια πάνω από 5.900,00 ευρώ ή όταν το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού του αυτής της κατηγορίας στην τράπεζα, την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους υπερβαίνει τα 5.900,00 ευρώ.

η) Όσοι έχουν άδεια της αρμόδιας αρχής να πωλούν αγαθά πλανοδίως ή στις λαϊκές αγορές.

θ) Όσοι είναι κύριοι ή επικαρπωτές ή νομείς ή κάτοχοι γεωργικής γης, την οποία καλλιεργούν υπό κάλυψη (θερμοκήπια), εφ' όσον αυτή έχει έκταση από 2 στρέμματα και πάνω, καθώς και όσοι εισέπραξαν μέσα στο 2008, επιστρεφόμενο Φ.Π.Α., από 881,00 ευρώ και πάνω.

ι) Όποιος προσκληθεί με έγγραφο του προϊσταμένου της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (στην περίπτωση αυτή ο καλούμενος υποχρεούται να υποβάλλει τις οικείες δηλώσεις μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την ημερομηνία της επίδοσης σε αυτόν της οικείας πρόσκλησης).

κ) Όσοι κατά το έτος 2008 απέκτησαν ακίνητα κατά πλήρες δικαίωμα ιδιοκτησίας ή κατ' επικαρπία ή ψιλή κυριότητα ή έχουν δικαίωμα οίκησης σε αυτά.

1.5.9 Τρόπος δήλωσης του εισοδήματος

α) Οι σύζυγοι έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση για τα εισοδήματά τους, στα οποία ο φόρος υπολογίζεται χωριστά. Σε αυτή την περίπτωση η δήλωση υπογράφεται και από τους δύο συζύγους.

β) Οι σύζυγοι υποβάλλουν φορολογική δήλωση χωριστά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

β1) Όταν δε μένουν μαζί, κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης, λόγω διακοπής της έγγαμης συμβίωσης.

β2) Όταν ο ένας από τους δύο είναι σε κατάσταση πτώχευσης.

β3) Όταν ο ένας από τους δύο έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

γ) Επίσης, υποχρέωση για την υποβολή της δήλωσης έχουν:

γ1) Ο πατέρας για τα εισοδήματα των ανήλικων παιδιών που φορολογούνται χωριστά (αν δεν υπάρχει πατέρας ή έχει χάσει τη γονική μέριμνα, την υποχρέωση για υποβολή δήλωσης την έχει η μητέρα).

γ2) Ο κηδεμόνας ή ο προσωρινός διαχειριστής ή ο μεσεγγυούχος για περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς ή επιδικίας ή μεσεγγύησης, αντίστοιχα.

γ3) Ο επίτροπος ή ο κηδεμόνας ή ο δικαστικός συμπαραστάτης, στις περιπτώσεις, αντίστοιχα, ανηλίκων ή αυτών που έχουν υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

γ4) Οι κληρονόμοι του φορολογούμενου για το συνολικό εισόδημά του μέχρι την ημέρα του θανάτου του.

1.5.9.1 Τρόπος υποβολής της δήλωσης

Η δήλωση υποβάλλεται σε δύο αντίτυπα στον προϊστάμενο της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ.) προσωπικά από το φορολογούμενο ή από πρόσωπο ειδικά εξουσιοδοτημένο γι' αυτό ή στέλνεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου.

1.6 Εκπτώσεις Εισοδήματος και Φόρου

Τα άρθρα 8 και 9 του Κ.Φ.Ε. ορίζουν τις εκπτώσεις δαπανών από το συνολικό εισόδημα ενός φορολογούμενου, καθώς και τον υπολογισμό του φόρου μετά τις εκπτώσεις επάνω του. Όπως είναι κατανοητό υπάρχουν δύο κατηγορίες εκπτώσεων: οι εκπτώσεις από το συνολικό εισόδημα και οι εκπτώσεις από το συνολικό φόρο.

1.6.1 Εκπτώσεις από το Συνολικό Εισόδημα

Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται:

- **Τα ασφάλιστρα ασφαλίσεως ζωής ή θανάτου κ.λπ.:** Από το συνολικό εισόδημα εκπίπτει το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλεται για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής ή θανάτου, ασφαλίσεων για προσωπικά ατυχήματα και για ασφάλιστρα ασθένειας για την ασφάλιση του ίδιου, του άλλου συζύγου και των τέκνων που τους βαρύνουν. Το ποσό που αφαιρείται από το εισόδημα δε μπορεί να υπερβεί το 10% του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) που ισχύει για μισθωτούς χωρίς τέκνα.
- **Οι εισφορές που καταβάλλονται σε ταμεία ασφάλισης:** Αφαιρούνται από το συνολικό εισόδημα οι εισφορές που καταβάλλονται υποχρεωτικά στα ταμεία ασφάλισης, όπως στο Ο.Α.Ε.Ε., Τ.Σ.Α.Υ., κ.λπ. Για την απόδειξη καταβολής των εισφορών, επισυνάπτεται στη φορολογική δήλωση βεβαίωση του αρμόδιου ασφαλιστικού φορέα από την οποία προκύπτει το συνολικό ποσό των εισφορών που καταβλήθηκαν μέσα στο έτος.
- **Οι δωρεές προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα:** Εκπίπτουν από το συνολικό εισόδημα τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για δωρεές προς

το Δημόσιο, τους Δήμους και τις κοινότητες, τους ιερούς ναούς, τα Α.Ε.Ι., τα νοσηλευτικά ιδρύματα, τα κοινωφελή ιδρύματα και τα σωματεία.

- **Οι τόκοι στεγαστικών δανείων για την απόκτηση πρώτης κατοικίας:** Η έκπτωση των τόκων από το συνολικό εισόδημα ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι το δάνειο για την αγορά πρώτης κατοικίας έχει συναφθεί μέχρι 31.12.2002. Για τόκους από συμβάσεις δανείων που συνάπτονται από την 1^η Ιανουαρίου 2003 και μετά ισχύει μείωση από το φόρο ποσού 20% των δεδουλευμένων τόκων. Αν η σύναψη του δανείου έγινε μεταξύ του χρονικού διαστήματος 1/1/2000 μέχρι 31/12/2002 και η επιφάνεια της κατοικίας είναι μέχρι 120τ.μ. εκπίπτει από το εισόδημα ολόκληρο το ποσό των τόκων. Αν η επιφάνεια της κατοικίας είναι μεγαλύτερη των 120 τ.μ. αφαιρείται το ποσό των τόκων που αναλογεί στα 120 τ.μ.

1.6.2 Μειώσεις από το Φόρο

Αφού υπολογιστεί ο φόρος που αναλογεί στο καθαρό φορολογητέο εισόδημα, καλούμαστε να τον μειώσουμε όταν συμβαίνουν οι ακόλουθες περιπτώσεις:

- **Κατά ποσοστό 20% του ποσού των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης** των προσώπων που θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο και τον ίδιο. Το ποσό της μείωσης δε μπορεί να υπερβεί για κάθε φορολογούμενο τα 6.000,00 €.

Ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται:

- οι αμοιβές για ιατρικές εξετάσεις γενικά περιλαμβανομένων και των μικροβιολογικών και ακτινολογικών εξετάσεων,
 - τα νοσήλια και τα φάρμακα που καταβάλλονται σε νοσοκομεία ή ιδιωτικές κλινικές,
 - η δαπάνη για οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική,
 - οι αμοιβές νοσοκόμων για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή κατά τη νοσηλεία του στο σπίτι ή σε νοσοκομείο (για την αναγνώριση της δαπάνης απαιτείται βεβαίωση του ιατρού και απόδειξη είσπραξης της αμοιβής του νοσοκόμου),
 - το 50% της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, οι οποίες λειτουργούν νόμιμα.
- **Κατά 20% για μισθώματα κύριας κατοικίας και κατοικίας, που σπουδάζουν.** Επίσης, ο φόρος μειώνεται κατά 20% επί του ποσού του μισθώματος και καταβάλλεται για τα παιδιά που φοιτούν σε αναγνωρισμένες

σχολές του εσωτερικού, εφόσον κανένα μέλος της οικογένειας δεν έχει άλλη κατοικία σ' αυτήν την πόλη.

- **Μείωση φόρου για φροντιστήρια.** Το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την ισχύουσα φορολογική κλίμακα, μειώνεται κατά 20% του ποσού που καταβάλλει ετησίως ο φορολογούμενος για κατ' οίκον ιδιαίτερα μαθήματα ή για φροντιστήρια μαθημάτων οποιασδήποτε αναγνωρισμένης εκπαιδευτικής βαθμίδας ή ξένων γλωσσών για τον εαυτό του και για κάθε παιδί του.

Το ποσό κάθε δαπάνης, δηλαδή της δαπάνης για ενοίκιο κύριας κατοικίας, για ενοίκιο κατοικίας παιδιών που σπουδάζουν και της δαπάνης φροντιστηρίων, επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση αυτή, δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το 10% του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας που ισχύει για μισθωτό χωρίς παιδιά, δηλαδή τα 1.200,00 € (12.000,00 *10%).

- **Μείωση φόρου για τόκους δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας.** Ο φόρος μειώνεται κατά 20% του ετήσιου ποσού των δεδουλευμένων τόκων στεγαστικών δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας. Το ποσοστό της μείωσης υπολογίζεται στους τόκους που αντιστοιχούν στο τμήμα του δανείου έως 200.000,00 €. Αν η επιφάνεια της κατοικίας υπερβαίνει τα 120 τ.μ. το ποσό της δαπάνης των τόκων επί της οποίας θα υπολογισθεί, η μείωση του φόρου περιορίζεται στο μέρος που αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι 120 τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας. Η μείωση αυτή αφορά τόκους δανείων που συνάπτονται από 1/1/2003 και μετά.

- **Μείωση φόρου κατά 20% του ποσού της διατροφής που καταβάλλεται από τον ένα σύζυγο στον άλλο (του οποίου θεωρείται εισόδημα) και επιδικάστηκε ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη.** Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται στον άλλο σύζυγο για τα τέκνα δε μειώνει το φόρο του συζύγου που το καταβάλλει, διότι το ποσό αυτής δεν αποτελεί εισόδημα των τέκνων. Το ποσό της διατροφής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση του φόρου δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των 3.000,00 € δηλαδή ανώτατο ποσό μείωσης φόρου 600,00 € (=3.000,00 € * 20%) ευρώ.

- **Μείωση φόρου λόγω κατοικίας σε παραμεθόριες περιοχές.** Μειώνεται ο φόρος κατά 60,00 € για κάθε παιδί που βαρύνει το φορολογούμενο, ο οποίος αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον υπηρετεί ή κατοικεί για 9 τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς,

Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάρους 20 χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή.

Στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης των συζύγων, εάν δεν προκύπτει ποσό φόρου για τον ένα σύζυγο ή αν αυτό που προκύπτει είναι μικρότερο από το σύνολο των μειώσεων που προβλέπεται για τα έξοδα ιατρικής περίθαλψης, των ενοικίων, των διδάκτρων και του ποσού των 60,00 € για κάθε τέκνο λόγω υπηρεσίας στους πιο πάνω νομούς, τότε ολόκληρο το ποσό των μειώσεων αυτών ή η διαφορά που προκύπτει μειώνει το φόρο του άλλου συζύγου.

1.7 Συμπληρωματικός Φόρος Ακινήτων

Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και φορολογητέο εισόδημα από ακίνητα, το ακαθάριστο ποσό αυτό υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο 1,5%. Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου δε μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα μετά και από τις προβλεπόμενες μειώσεις από το φόρο για νοσήλεια, δίδακτρα, κ.λπ..

Αυξάνεται το ποσοστό του συμπληρωματικού φόρου σε 3% επί του ακαθάριστο ποσού εισοδήματος από την εκμίσθωση κατοικιών, όταν η επιφάνεια της καθεμιάς από αυτές υπερβαίνει τα τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα.

1.8 Καταβολή Φόρου

Αν με βάση τη φορολογική κλίμακα δεν προκύπτει για το φορολογούμενο ποσό φόρου ή αυτό που προκύπτει είναι μικρότερο από το άθροισμα των μειώσεων, που αναφέρθηκαν στην παράγραφο 6 του παρόντος κεφαλαίου, που αφορούν αυτό προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, τότε ολόκληρο το ποσό των μειώσεων αυτών ή η διαφορά που προκύπτει, μειώνει το φόρο που προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον άλλο σύζυγο.

Αν το συνολικό ποσό των μειώσεων είναι μεγαλύτερο του φόρου, ο οποίος προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για το φορολογούμενο και τη σύζυγό του, η διαφορά δεν επιστρέφεται ούτε συμψηφίζεται.

Όταν λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές φορολογικές δηλώσεις, αν στο εισόδημα του ενός συζύγου δεν προκύπτει φόρος ή ο φόρος που προκύπτει είναι κατώτερος από το άθροισμα των μειώσεων της παραγράφου 1.6, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν μειώνει το φόρο του άλλου συζύγου. Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση αυτή, μειώνουν το φόρο του άλλου συζύγου τα ποσά των μειώσεων που αφορούν τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν.

Το ποσό που απομένει ύστερα από τις μειώσεις αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου. Το ποσό αυτό καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες δόσεις. Η πρώτη καταβάλλεται εντός του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση και κάθε μια από τις επόμενες εντός του τρίτου και πέμπτου μήνα αντίστοιχα από τη βεβαίωση του φόρου.

Όταν ο οφειλόμενος φόρος καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης παρέχεται έκπτωση 1,5% στο συνολικό ποσό των λοιπών επιβαρύνσεων, όπως τελών χαρτοσήμου κ.λπ..

Επίσης, όταν η δήλωση φόρου εισοδήματος υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου εκτός από την πιο πάνω έκπτωση στο συνολικό ποσό της οφειλής και μέχρι του ποσού των 118,00 ανεξάρτητα από τον αριθμό των δόσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Σε ορισμένες περιπτώσεις απόκτησης φορολογητέας ύλης, επιβάλλεται φόρος αυτοτελώς και έτσι εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση του δικαιούχου, αυτό σημαίνει ότι η συγκεκριμένη φορολογητέα ύλη (εισοδήματα) δε θα συμπεριληφθεί στα λοιπά φορολογητέα εισοδήματα, επειδή ήδη φορολογήθηκε.

2.1 Αυτοτελής Φορολόγηση Εισοδημάτων από Ακίνητα

Τα εισοδήματα από ακίνητα που φορολογούνται αυτοτελώς είναι τα ακόλουθα:

- **Εισόδημα από εκμίσθωση κοινόχρηστων χώρων:** Στο ακαθάριστο εισόδημα από εκμίσθωση κοινόχρηστων χώρων οικοδομών επιβάλλεται φόρος με συντελεστή 20%, στον οποίο περιλαμβάνεται ο φόρος εισοδήματος, τα τέλη χαρτοσήμου και η εισφορά Ο.Γ.Α. στο χαρτόσημο. Το ποσό του φόρου που αναλογεί αποδίδεται στη Δ.Ο.Υ. από το διαχειριστή της πολυκατοικίας με δήλωση η οποία υποβάλλεται μέχρι το τέλος του ημερολογιακού έτους για το εισόδημα που εισπράχθηκε μέσα στο έτος.

2.2 Αυτοτελής Φορολόγηση Εισοδημάτων από Κινητές Αξίες

Ως κινητές αξίες νοούνται οι τόκοι από κάθε έντοκο τίτλο κατάθεσης ή εγγύησης και κάθε τίτλο χρεωστικό, οι οποίοι έγιναν ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί κατά το οικονομικό έτος κατάθεσης της φορολογικής δήλωσης. Τα εισοδήματα από κινητές αξίες που φορολογούνται αυτοτελώς είναι:

- **Τόκοι καταθέσεων σε τράπεζες ή ταμειυτήριο:** Επιβάλλεται φόρος με συντελεστή 15% στο ποσό των τόκων που προκύπτουν από οποιαδήποτε μορφή κατάθεσης σε τράπεζες ή ταμειυτήριο ή στο ταμείο παρακαταθηκών και δανείων. Ο φόρος παρακρατείται από τον οφειλέτη των τόκων κατά το χρόνο που γίνεται ο εκτοκισμός της κατάθεσης ή από εκείνον που καταβάλλει τους τόκους, κατά την εξαργύρωση των τοκομεριδίων. Από 1/1/05 το ποσό του φόρου επί των τόκων ανέρχεται σε 10%. Εξαιρούνται από τη φορολογία γενικώς, οι τόκοι που προκύπτουν από καταθέσεις μη μόνιμων κατοίκων Ελλάδας σε τράπεζες ή στο ταχυδρομικό ταμειυτήριο, εφόσον το ποσό αυτών είναι σε ξένο νόμισμα.

- **Αυτοτελής φορολόγηση τόκων από ομόλογα ή έντοκα γραμμάτια του ελληνικού Δημοσίου:** Φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή 10% οι τόκοι, οι οποίοι αποκτώνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, χωρίς να εξετάζεται η ιθαγένεια και ο τόπος που διανέμουν ή κατοικούν ή έχουν την επαγγελματική τους έδρα και προκύπτουν από εθνικά δάνεια που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες.

2.3 Αυτοτελής Φορολόγηση Εισοδημάτων από Μισθωτές Υπηρεσίες

Υπάρχουν εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες που φορολογούνται αυτοτελώς και χρήζουν ιδιαίτερου σχολιασμού. Αυτά είναι:

2.3.1 Αυτοτελής Φορολογία Αποζημιώσεων Μισθωτών

Στην περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας από τον εργοδότη, αυτός υποχρεούται να καταβάλλει στο μισθωτό αποζημίωση ανάλογα με το χρόνο προϋπηρεσίας του μισθωτού. Το ποσό της αποζημίωσης των μισθωτών φορολογείται αυτοτελώς, με συντελεστή 20%, στο ποσό που απομένει μετά την αφαίρεση του αφορολόγητου ποσού 20.000,00 €.

2.3.2 Αμοιβές Αθλητών

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους ποδοσφαιριστές, καλαθοσφαιριστές, προπονητές, από τις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες κατά την υπογραφή του συμβολαίου μεταγραφής ή την ανανέωση του συμβολαίου συνεργασίας, φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή: φόρου 20%. Ο φόρος παρακρατείται και αποδίδεται στη Δ.Ο.Υ. από τους αρμόδιους φορείς κατά την πληρωμή των αμοιβών στους δικαιούχους.

2.3.3 Αυτοτελής Φορολόγηση Επιδομάτων

Το επίδομα της πολύτεκνης μητέρας λογίζεται ως εισόδημα μισθωτών υπηρεσιών. Φορολογείται αυτοτελώς προς 10% με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης. Έχει όμως τη δυνατότητα η δικαιούχος να δηλώσει το επίδομα στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και να φορολογηθεί σύμφωνα με την κλίμακα φορολογίας των μισθωτών και συνταξιούχων.

Άλλο ένα επίδομα που φορολογείται αυτοτελώς είναι το επίδομα επικίνδυνης εργασίας. Ως επιδόματα επικίνδυνης εργασίας θεωρούνται: το πτητικό, καταδυτικό, ναρκαλιείας, αλεξιπτωτιστών, δυτών και υποβρύχιων καταστροφών, που καταβάλλονται σε αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτες των ενόπλων δυνάμεων, των σωμάτων ασφαλείας, της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του λιμενικού σώματος. Τα ειδικά αυτά επιδόματα φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή φόρου

15%. Με την παρακράτηση αυτή εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων για το ποσό του επιδόματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΑΣ ΥΛΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

3.1 Τεκμήρια Δαπανών Διαβίωσης & Χρηματικά Ποσά που Καταβάλλονται για την Απόκτηση Περιουσιακών Στοιχείων

Για την εξεύρεση του φορολογητέου εισοδήματος αθροίζονται τα επί μέρους εισοδήματα των κατηγοριών Α έως Ζ, τα οποία αποκτήθηκαν το προηγούμενο οικονομικό έτος. Αν όμως το άθροισμα των δαπανών διαβίωσης, προσαυξημένο με τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για την απόκτηση περιουσιακών στοιχείων, είναι ανώτερο του δηλωθέντος καθαρού εισοδήματος, τότε ο φόρος υπολογίζεται στο μεγαλύτερο ποσό.

Παράδειγμα

Έστω ότι ο φορολογούμενος Ρ. Ρηγάκης, ο οποίος δήλωσε το έτος 2008 καθαρό εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις 20.000,00 € και από εκμίσθωση ακινήτων 10.000,00 € συνολικό καθαρό εισόδημα 30.000,00 €. Διαθέτει Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο για το οποίο προβλέπεται ετήσια τεκμαρτή δαπάνη 20.500,00 €. Επίσης, μέσα στο ίδιο έτος αγόρασε οικόπεδο αντί 25.000,00 €. Επειδή:
 $30.000,00 \text{ € (δηλωθέν εισόδημα)} < (20.000,00 \text{ €} + 25.000,00 \text{ €}) = 45.000,00 \text{ €}$
(τεκμήρια).

Ο φόρος εισοδήματος για το οικονομικό έτος 2009 θα υπολογισθεί στο ποσό του τεκμαρτού εισοδήματος των 45.500,00 €.

3.2 Τεκμήριο Δαπανών Διαβίωσης

Για τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη τα πιο πάνω στοιχεία:

- Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη κύρια κατοικία άνω των 200 τμ. το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 2.
- Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη δευτερεύουσα κατοικία άνω των 150 τμ. το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2). Το τεκμαρτό μίσθωμα των εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται για τρεις (3) μήνες το έτος.

Από 1/1/2005 τα ποσά των τεκμαρτών δαπανών των δύο παραπάνω περιπτώσεων, που προέρχονται από ακίνητα τα οποία αποκτήθηκαν από κληρονομιά, δωρεά ή

γονική παροχή, καθώς και εκείνα που αποκτήθηκαν από επαχθή αίτια από συνταξιούχο πριν συνταξιοδοτηθεί, περιορίζονται κατά 50% (άρθρο 4ν. 3296/04).

- Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη συντήρησης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, προσδιορίζεται ανάλογα με τους φορολογήσιμους ίππους και τα έτη παλαιότητας των Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτων. Δεν εφαρμόζεται το τεκμήριο δαπάνης συντήρησης όταν το αυτοκίνητο βρίσκεται σε ακινησία, η οποία αποδεικνύεται με την κατάθεση των πινακίδων στην αρμόδια αρχή. Όταν το αυτοκίνητο δε χρησιμοποιείται ολόκληρο το έτος είτε διότι αγοράστηκε μέσα στο έτος είτε διότι μεταβιβάστηκε ή τέθηκε σε ακινησία, τότε το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης συντήρησης περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι είναι οι μήνες χρησιμοποίησης του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Δεν εφαρμόζεται για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, ανεξάρτητα φορολογήσιμων ίππων, κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τον βαρύνουν, τα οποία αποκτήθηκαν από την 1.1.2004 και η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά τα ποσοστά της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 126 του ν. 2960/2001 (ΦΕΚ 265 Α), δεν υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ. Η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία που είναι αυτή του πρώτου έτους κυκλοφορίας του αυτοκινήτου στην Ελλάδα ή το εξωτερικό μειώνεται λόγω παλαιότητας με βάση τον πίνακα 6 στο προσάρτημα Α.
- Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκαφών αναψυχής, η οποία ορίζεται ως εξής:
 - Για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, μήκους μέχρι τρία (3) μέτρα στο ποσό των 2.600,00 €, το οποίο προσαυξάνεται κατά 1.300,00 € για κάθε μέτρο μήκους πάνω από τα τρία (3) μέτρα.
 - Για ιστιοφόρα σκάφη, με χώρο ενδιαίτησης, η δαπάνη υπολογίζεται βάσει των μέτρων ολικού μήκους. Για μέχρι οκτώ (8) μέτρα ανέρχεται σε 21.000,00 € και αυξάνεται ανάλογα με το ολικό μήκος του σκάφους. Δεν αποτελεί τεκμήριο η τεκμαρτή δαπάνη ενός σκάφους μήκους μέχρι δέκα (10) μέτρων.
 - Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για αεροσκάφη και ελικόπτερα.
 - Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη συντήρησης δεξαμενής κολύμβησης (πισίνας) η οποία ανάλογα με την επιφάνεια της κλιμακώνεται ως εξής: Από 25 μέχρι και 60 τ.μ. στο ποσό των 11.000,00 €. Πάνω από 60 και μέχρι 120 τ.μ. στο ποσό των 29.000,00 €. Πάνω από 120 τ.μ. στο ποσό των 46.000,00 €.

Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης προσαυξάνεται κατά 10% για κάθε ένα στοιχείο πέραν από το δεύτερο. Το ποσό της προσαύξησης δε μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης, που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητά του ο υπόχρεος, η σύζυγός του

και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν. Δεν προσαυξάνεται η δαπάνη όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει τα 7.350,00 €.

3.3 Τεκμήριο Απόκτησης Περιουσιακών Στοιχείων

Αποτελούν τεκμήρια και τα πιο κάτω χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται μέσα στο έτος από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν για :

- Την αγορά αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων σκαφών αναψυχής και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.
- Την αγορά ακινήτων, την ανέγερση οικοδομών, την κατά δεξαμενών κολύμβησης. Εξαιρείται από το τεκμήριο η δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης οικοδομής, ως πρώτης κατοικίας, εφόσον η επιφάνεια δεν υπερβαίνει τα 120 τ.μ.. Αν η επιφάνεια υπερβαίνει τα 120 τ.μ., λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη, η οποία αναλογεί πάνω από τα 120 τ.μ. θεωρείται ως πρώτη κατοικία και επομένως αποτελεί δαπάνη απόκτησης περιουσιακού στοιχείου, εάν οι σύζυγοι ή τα τέκνα που τους βαρύνουν έχουν στην κυριότητά τους άλλη οικία, η οποία υπερβαίνει τα 70 τ.μ. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ. για κάθε παιδί μέχρι και το δεύτερο και κατά 25 τ.μ. για το τρίτο και για καθένα πέραν του τρίτου. Αν π.χ. ο Α μέσα στο έτος διέθεσε 60.000,00 € για την ανέγερση πρώτης κατοικίας 150 τ.μ. ως τεκμήριο απόκτησης περιουσιακού στοιχείου λαμβάνεται το ποσόν των: $60.000,00 \text{ €} * (30/150) = 12.000,00 \text{ €}$.
- Η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον τα ποσά αυτά υπερβαίνουν τα τριακόσια (300,00 €), εκτός από τις δωρεές στο Δημόσιο και σε λοιπά νομικά πρόσωπα, δήμους, κοινότητες, νοσηλευτικά, κοινωφελή ιδρύματα κ.λπ.
- Τα ποσά απόσβεσης δανείων στα οποία περιλαμβάνεται και ποσό των τόκων. Εξαιρετικά δε λαμβάνεται υπόψη το ποσό που καταβάλλεται για την τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείου που είχε ληφθεί για την αγορά πρώτης κατοικίας κατά το μέρος που αναλογεί στην επιφάνεια μέχρι των 120 τ.μ..

3.4 Εφαρμογή του Τεκμηρίου

Δεν εφαρμόζεται το τεκμήριο της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης στις πιο κάτω περιπτώσεις:

- Για επιβατικό αυτοκίνητο των αναπήρων, εφόσον αυτό απαλλάσσεται από τέλη κυκλοφορίας.

- Για επιβατικά αυτοκίνητα αλλοδαπού προσωπικού που διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπού προσωπικού που διαμένει στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις του α.ν. 89/1967.
- Για επιβατικό αυτοκίνητο προσώπου που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή για το έτος του εκτελωνισμού και για τα δύο επόμενα έτη.
- Όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώνεται από τον φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν, και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης (διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων) είναι μικρότερη από ποσοστό 20% του εισοδήματος που δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή τους το ίδιο έτος.

3.5 Διαφορά εισοδήματος – Τεκμαρτής Δαπάνης

Η διαφορά εισοδήματος από η συνολική δαπάνη διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων προστίθεται και φορολογείται είτε σαν εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είτε σαν εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα. Εάν δε δηλώνεται εισόδημα από τις πηγές αυτές τότε ως μη δυνάμενο να υπαχθεί σε άλλη πηγή εντάσσεται και φορολογείται στην ειδική κατηγορία των εισοδημάτων από ελευθέρια επαγγέλματα.

Η διαφορά μπορεί να καλυφθεί ολόκληρη ή να περιορισθεί με τα πιο κάτω ποσά, τα οποία επικαλείται ο φορολογούμενος και τα αναγράφει: στη φορολογική του δήλωση:

- Με εισοδήματα, τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο. Ως απαλλασσόμενα από το φόρο εισοδήματα ενδεικτικά αναφέρονται: Οι τόκοι από καταθέσεις σε ξένο νόμισμα, οι τόκοι εθνικών δανείων, οι τόκοι ομολογιακών δανείων της Δ.Ε.Η., τα κέρδη από εκμετάλλευση πλοίων, οι αναπηρικές συντάξεις κ.λπ.
- Με χρηματικά ποσά που δε θεωρούνται εισόδημα, όπως π.χ. κέρδη από λαχεία κ.λπ.
- Με χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων π.χ. πώληση ακινήτων, αυτοκινήτων, χρεογράφων κ.λπ.
- Με εισαγωγή συναλλάγματος που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτησή του στην αλλοδαπή.
- Με δάνεια, τα οποία αποδεικνύονται με έγγραφα συνταχθέντα ενώπιον συμβολαιογράφου ή ενώπιον διοικητικής αρχής.
- Με δωρεές ή γονικές παροχές, εφόσον η σχετική δήλωση έχει υποβληθεί στη αρμόδια Δ.Ο.Υ. μέχρι το τέλος του έτους, στο οποίο έγινε η σχετική δαπάνη.
- Με ανάλωση κεφαλαίου, υπό την προϋπόθεση ότι το κεφάλαιο αυτό έχει ήδη φορολογηθεί στα προηγούμενα έτη ή έχει νόμιμα απαλλαγεί.

Η κάλυψη ή ο περιορισμός της διαφοράς με κεφάλαια φορολογηθέντα στα προηγούμενα έτη αποτελεί στη φορολογική πρακτική την πιο σημαντική περίπτωση.

Ο προσδιορισμός του κεφαλαίου που ήδη φορολογήθηκε κατά τα προηγούμενα έτη ή έχει νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο γίνεται ως εξής για κάθε έτος χωριστά: Αθροίζονται τα κατά κατηγορία δηλωθέντα εισοδήματα π.χ. από ακίνητα, εμπορικές επιχειρήσεις κ.λπ. Στο διαμορφούμενο άθροισμα προστίθενται:

- Τα εισοδήματα που απαλλάσσονται της φορολογίας και τα φορολογηθέντα με ειδικό τρόπο, π.χ. αποφορολημένα κέρδη προσωπικών εταιρειών.
- Τα χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων (πώληση).
- Το τυχόν συνάλλαγμα που έχει εισαχθεί.
- Τα ποσά από δάνεια και δωρεές ή από γονικές παροχές.

Στη συνέχεια από το νέο διαμορφούμενο άθροισμα αφαιρούνται οι δαπάνες διαβίωσης και οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, όπως αυτές περιοριστικά αναφέρονται στα άρθρα 16 και 17 του νόμου 2238/94 και προκύπτουν από τα αντίγραφα των δηλώσεων φόρου εισοδήματος, ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται της εφαρμογής του τεκμηρίου.

Στην περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχουν δαπάνες (του άρθρου 16) ή αν το ποσό των δαπανών που υπάρχουν είναι μικρότερο των 2.900,00 €, τότε το αφαιρούμενο ποσό ανέρχεται στο ποσό των 2.900,00 € και επομένως το υπόλοιπο αποτελεί το κεφάλαιο του έτους, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη ή τον περιορισμό του τεκμηρίου.

ΜΕΡΟΣ II
Κατηγορίες
Εισοδήματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ

1.1 Έννοια & Απόκτηση Εισοδήματος

Η έννοια και η απόκτηση του εισοδήματος ορίζεται με το άρθρο 20 του Κ.Φ.Ε. Το εισόδημα από ακίνητα αποκτάται είτε άμεσα από εκμίσθωση οικοδομών ή γαιών, είτε έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιόχρηση ή από παραχώρηση της χρήσης σε τρίτο πρόσωπο χωρίς αντάλλαγμα.

Ως εισόδημα από οικοδομές λογίζεται και το αντάλλαγμα που προέρχεται από την παραχώρηση χώρου για την τοποθέτηση φωτεινών πινακίδων. Αν η οικοδομή εκμισθώνεται με έπιπλα, τότε το εισόδημα από οικοδομές περιλαμβάνεται και εκείνο που αναλογεί ως μίσθωμα από την εκμίσθωση των επίπλων. Στην περίπτωση συγκυριότητας του ακινήτου καθένas από τους συνιδιοκτήτες είναι υπόχρεος σε φόρο για το ποσοστό του εισοδήματος που του αναλογεί.

1.2 Αξία Οικοδομής επί Αλλότριου Εδάφους

Ως εισόδημα λογίζεται επίσης, και το εισόδημα που δημιουργείται από οικοδομές οι οποίες ανεγείρονται επί εδάφους εκμισθωτή, αλλά με δαπάνες μισθωτή, όταν μετά τη λήξη της μίσθωσης του εδάφους περιέλθει αυτή κατά κυριότητα στον εκμισθωτή. Το ετήσιο εισόδημα προκύπτει από τη διαίρεση της αξίας της οικοδομής κατά το χρόνο της ανέγερσης διά του αριθμού των ετών κατά τα οποία διαρκεί η μίσθωση της γης.

Ως αξία της οικοδομής λαμβάνεται η πραγματική, αυτή δηλαδή η οποία προκύπτει από τα βιβλία και λοιπά στοιχεία του προσώπου που ανήγειρε την οικοδομή.

Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 1β του άρθρου 21 του Κ.Φ.Ε. θεωρείται ως εισόδημα από οικοδομές για τον ιδιοκτήτη οικοδομής η δαπάνη που διενεργεί ο μισθωτής για βελτιώσεις ή επεκτάσεις της οικοδομής εφόσον αυτή θα περιέλθει στην κυριότητα του εκμισθωτή, μετά τη λήξη του χρόνου μίσθωσης της οικοδομής.

Το εισόδημα από τις βελτιώσεις ή τις προσθήκες προκύπτει από τη διαίρεση της συνολικής δαπάνης με τον αριθμό των ετών διάρκειας της μίσθωσης.

1.3 Ιδιόχρηση Βιομηχανοστασίων

Δε θεωρείται εισόδημα από ακίνητα το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα των βιομηχανοστασίων.

Ως βιομηχανοστάσια λογίζονται τα ειδικά κατασκευασμένα κτίρια που προτίθενται να εξυπηρετήσουν βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις

1.4 Εισόδημα από Υπεκμίσθωση

Ως εισόδημα από οικοδομές λογίζεται και εκείνο που αποκτάται από τον μισθωτή λόγω εκμίσθωσης του μισθίου σε τρίτο πρόσωπο.

Η υπεκμίσθωση κανονικά επιτρέπεται από το νόμο. Στα μισθωτήρια όμως συμφωνητικά, συνήθως περιλαμβάνεται ο όρος της απαγόρευσης από τον εκμισθωτή «της υπεκμίσθωσης». Αν όμως υπάρξει περίπτωση υπεκμίσθωσης (συστέγαση επιχειρήσεων) τότε ο μισθωτής δηλώνει το προϊόν της υπεκμίσθωσης στα εισοδήματα από ακίνητα.

1.5 Έννοια «Γαιών»

Στον όρο «γαιές» υπό την ευρεία του έννοια, εμπεριέχονται οι επί μέρους έννοιες:

- Των καλλιεργούμενων και φυτευμένων γαιών.
- Των λιβαδιών και των βοσκοτόπων.
- Των δασών και των δενδρωδών εκτάσεων.
- Των μεταλλείων και των λατομείων.
- Των πηγών, φρεάτων και λιμνών.
- Των ιχθυοτροφείων.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα κτήσης εισοδήματος από τις πιο πάνω περιπτώσεις είναι η ύπαρξη μισθωτικής σχέσης, σύμφωνα με την οποία ο ιδιοκτήτης (εκμισθωτής), παραχωρεί το δικαίωμα χρήσης και κάρπωσης γαιών στον εκμεταλλευτή (μισθωτή) έναντι συμφωνημένου μισθώματος. Ως χρονική περίοδος εντός της οποίας προκύπτει το εισόδημα, λαμβάνεται το οικονομικό και το γεωργικό έτος εντός του οποίου αποκτήθηκε το δικαίωμα είσπραξης ενοικίου. Στην περίπτωση είσπραξης των ενοικίων σε μεταγενέστερο χρόνο για οποιοδήποτε λόγο (μετά από δικαστική απόφαση κ.λπ.) το εισόδημα αυτό δηλώνεται με συμπληρωματική δήλωση στο έτος νο οποίο αφορούν τα μισθώματα.

Το φορολογητέο όμως μίσθωμα από την εκμίσθωση γεωργικής γης δε μπορεί να είναι μικρότερο από αυτό που προσδιορίζεται με βάση το αντικειμενικό σύστημα. Στο παράρτημα Β παρατίθεται η ΠΟΛ 1065/31.03.2008 όπως αυτή εκδόθηκε από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, στην οποία παρουσιάζονται οι ισχύουσες διατάξεις για τα γεωργικά εισοδήματα και τα ενοίκια γεωργικής γης για το οικονομικό έτος 2008 (χρήση 2007) με βάση το αντικειμενικό σύστημα.

1.6 Προσδιορισμός Τεκμαρτού Εισοδήματος από Ιδιοκατοίκηση

Το ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση της κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας εξοχικής ή μη προσδιορίζεται, όπως πιο κάτω για τα οικονομικά έτη 1998 και μετά:

- Η κύρια επιφάνεια της οικοδομής προσαυξημένη κατά 20% με την επιφάνεια της αποθήκης και του στεγασμένου χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων πολλαπλασιάζεται με την τιμή ζώνης που προβλέπεται κατά τ.μ. για τις περιοχές στις οποίες ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων. Για τις περιοχές τις οποίες δεν έχει ακόμη επεκταθεί το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας ως τιμή κατά τ.μ. λαμβάνεται η τιμή εκκίνησης, η οποία ορίζεται από την τεχνική υπηρεσία της αρμόδιας Νομαρχίας και εφαρμόζεται από τις Δ.Ο.Υ.
- Το πιο πάνω γινόμενο πολλαπλασιάζεται με το διορθωτικό συντελεστή ο οποίος έχει σχέση με την τιμή ζώνης ή εκκίνησης και κλιμακώνεται όπως πιο κάτω:

Τιμή ζώνης ή εκκίνησης για κάθε τετραγωνικό μέτρο	Συντελεστής
Μέχρι 440,00 €	1,10
Πάνω από 440,00 € έως 734,00 €	1,20
Πάνω από 734,00 € έως 1.174,00 €	1,30
Πάνω από 1.174,00 €	1,40

- Το νέο γινόμενο πολλαπλασιάζεται με το συντελεστή παλαιότητας. Ως συντελεστής παλαιότητας λαμβάνεται αυτός που ισχύει στη φορολογία κεφαλαίου. Η παλαιότητα του κάθε ακινήτου αρχίζει να ισχύει για δύο χρόνια μετά από την ημερομηνία έκδοσης της οικοδομικής άδειας. Χρονικό διάστημα μικρότερο του έτους δε λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της παλαιότητας. Οι συντελεστές που ισχύουν αυτή τη χρονική στιγμή είναι οι ακόλουθοι:

Χρόνια	Συντελεστής
1-5	0,90
6-10	0,80
11-15	0,75
16-20	0,70
21-25	0,65
26 και πάνω	0,60

- Τέλος, ο πολλαπλασιασμός των τεσσάρων πιο πάνω παραγόντων δίνει την αξία της οικοδομής, η οποία στη συνέχεια πολλαπλασιάζεται με το σταθερό συντελεστή 3,5% και έτσι προκύπτει το ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση.

Από 1/1/2003 καταργήθηκε η φορολογία της ιδιοκατοίκησης, γενικά. Με τις διατάξεις του νόμου 3091/2002 καθιερώθηκε τεκμήριο για ιδιοκατοικούμενη ή και μισθούμενη ακόμη οικοδομή εφόσον χρησιμοποιείται για κύρια κατοικία και υπερβαίνει τα 200 τ.μ.

Ο τρόπος εξεύρεσης του ετήσιου μισθώματος, το οποίο πλέον θα αποτελεί δαπάνη διαβίωσης είναι ο ίδιος που αναπτύχθηκε πιο πάνω. Αν π.χ. ο Α

ιδιοκατοικεί σε διαμέρισμα 210 τ.μ., με βοηθητικούς χώρους 20 τ.μ. και η τιμή ζώνης ανά τ.μ. προβλέπεται σε 1.000,00 € κατά τ.μ., το ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα θα υπολογισθεί όπως πιο κάτω αν ο συντελεστής παλαιότητας είναι 0,60. Επιφάνεια $210 + (20\% * 20) = 214\tau.μ.$ * 1.000,00 € * 1,30 0,60 = 166.920,00 * 3,5% = 5.842,20 €. Ως τεκμήριο λαμβάνεται υπόψη το διπλάσιο του ετήσιου τεκμαρτού μισθώματος, δηλαδή: $5.842,20 * 2 = 11.684,40$ €.

Τα ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα δευτερεύουσας κατοικίας άνω των 150 τ.μ. αποτελεί τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης.

Το ποσό του τεκμαρτού μισθώματος το οποίο πολλαπλασιάζεται με το συντελεστή (2) υπολογίζεται σύμφωνα με τον τρόπο που αναπτύχθηκε στα πιο πάνω παραδείγματα.

Προκειμένου όμως για μίσθωμα μιας ή περισσότερων δευτερευουσών κατοικιών οι οποίες χρησιμοποιούνται για θερινή διαμονή, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα περιορίζεται στα τρία (3) δωδέκατα. Αν π.χ. ο Β το έτος 2008 χρησιμοποίησε για θερινή διαμονή σε διαμέρισμα ιδιοκτησίας του 160 τ.μ. στο Λουτράκι της Κορινθίας. Η τιμή ζώνης ανά τ.μ. ανέρχεται στο ποσό των 800,00 € και ο συντελεστής παλαιότητας σε 0,70. Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα θα είναι $160 * 800,00 * 1,30 0,70 = 116.480,00 * 3,5\% = 4.076,80 * 3/12 = 1.019,20$ €. Επομένως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη δευτερεύουσας κατοικίας: $1.019,20 * 2 = 2.038,40$.

1.7 Προσδιορισμός Τεκμαρτού Εισοδήματος από Ιδιόχρηση

Το ετήσιο ακαθάριστο τεκμαρτό μίσθωμα από ιδιόχρηση των οικοδομών βρίσκεται ύστερα από τη σύγκρισή της με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται. Όμως, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα που υπολογίζεται με αυτόν τον τρόπο δε μπορεί να είναι ανώτερο από το 5% ούτε μικρότερο από το 3,5% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα δε μπορεί να είναι ανώτερο από το 4% της πραγματικής αξίας της οικοδομής κατά το χρόνο της φορολογίας.

Για τον προσδιορισμό της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων, λαμβάνονται υπόψη οι τιμές εκκίνησης, που είναι καθορισμένες από πριν κατά ζώνες ή οικοδομικά τετράγωνα και κατά είδος ακινήτου, όπως διαμέρισμα, κατάστημα κ.λπ.. Οι τιμές εκκίνησης αυξάνονται ή μειώνονται ποσοστιαία, ανάλογα με τους παράγοντες που επηρεάζουν αυξητικά ή μειωτικά την αξία των ακινήτων, όπως για τα διαμερίσματα η παλαιότητα, η θέση στο οικοδομικό τετράγωνο ή στον όροφο της πολυκατοικίας, για τα καταστήματα η εμπορικότητα του δρόμου, το πατάρι, το υπόγειο κ.λπ.

Οι τιμές εκκίνησης και οι συντελεστές αυξομείωσης τους καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργείου των Οικονομικών και αναπροσαρμόζονται το αργότερο ανά διετία.

1.8 Μειώσεις των Εισοδημάτων από Ακίνητα

Οι εκπτώσεις από το ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα αναφέρονται στο νόμο περιοριστικά (άρθρο 23 του Κ.Φ.Ε.) και καμία άλλη έκπτωση πέραν από αυτές δεν αναγνωρίζεται. Από το ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα εκπίπτουν:

- Πάγιο ποσοστό 5% για αποσβέσεις οικοδομών που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, οικοτροφεία, σχολεία, ξενοδοχεία, κλινικές, αίθουσες κινηματογράφων ή θεάτρων. Επίσης, εκπίπτει και ποσοστό μέχρι 40% του εισοδήματος για τα ασφάλιστρα κατά κινδύνου πυρκαγιάς, για έξοδα επισκευής και συντήρησης, και για αμοιβή δικηγόρου λόγω διεξαγωγής δίκης για την απόδοση μισθίου ή για τον καθορισμό μισθώματος.
- Προκειμένου για ακίνητα που χρησιμοποιούνται για γραφεία, καταστήματα, αποθήκες κ.λπ., τα πιο πάνω ποσοστά έκπτωσης περιορίζονται σε 3% για αποσβέσεις και μέχρι 5% του εισοδήματος για τις λοιπές δαπάνες.
- Το εισόδημα από την εκμίσθωση γαιών μειώνεται κατά 5% για έξοδα συντήρησης και κατά 10% για τις τυχόν δαπάνες αντιπλημμυρικών έργων και έργων αποξήρανσης για την απόσβεση των δαπανών αυτών.

1.9 Πρόσθετες Επιβαρύνσεις των Εισοδημάτων από Ακίνητα

Το ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα, εκτός από εκείνο που απαλλάσσεται από ιδιοκατοίκηση υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 1,5%. Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου δε μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του κύριου φόρου που αναλογεί στο φορολογητέο εισόδημα.

Αν το εισόδημα προέρχεται από κατοικίες που η επιφάνεια της κάθε μίας υπερβαίνει το 300 τ.μ. τότε ο συμπληρωματικός φόρος υπολογίζεται με συντελεστή 3%.

Το ακαθάριστο εισόδημα το προερχόμενο από εκμίσθωση επιβαρύνεται με τέλη χαρτοσήμου 3% πλέον Ο.Γ.Α. 20% επί χαρτοσήμου σύνολο 3,6%. Βαρύνεται με ποσοστό 1,8% ο εκμισθωτής και με το υπόλοιπο 1,8% ο μισθωτής. Καταβάλλεται στο Δημόσιο από τον εκμισθωτή μαζί με το φόρο εισοδήματος.

Από την 01.01.2008 έχει καταργηθεί το τέλος χαρτοσήμου για τα ακαθάριστα εισοδήματα από ενοικίαση οικίας. Αναμένεται να καταργηθεί και για τα ακαθάριστα εισοδήματα από ενοικίαση επαγγελματικής στέγης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ

2.1 Έννοια & Είδη Εισοδημάτων από Κινητές Αξίες

Με τον όρο «κινητές αξίες» εννοούμε τους ιδρυτικούς τίτλους και τις μετοχές των Ανωνύμων Εταιρειών, τις ομολογίες και τα χρεόγραφα του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και κάθε άλλο έντοκο τίτλο. Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που προκύπτει από:

- Μερίσματα και τόκους, από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές των ημεδαπών ανώνυμων εταιρειών και από ομολογίες και χρεόγραφα του ελληνικού Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ.
- Από αμοιβές και ποσοστά διοικητικών συμβούλων και των εκτός μισθού αμοιβών και ποσοστών των διευθυντών ανώνυμων εταιρειών.
- Από μερίσματα και τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές, καθώς και από ομολογίες και χρεόγραφα αλλοδαπής προέλευσης.
- Από τόκους κάθε έντοκου τίτλου που δεν περιλαμβάνεται στις πιο πάνω περιπτώσεις.
- Από κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων.
- Από κέρδη που διανέμονται σε μετρητά στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό των ανωνύμων εταιρειών.
- Από τη διανομή ή κεφαλαιοποίηση αποθεματικού ανωνύμων εταιρειών, ή το κατά τεκμήριο του νόμιμου επιτοκίου.
- Το ποσό που λαμβάνουν οι κάτοχοι ιδρυτικών τίτλων ανώνυμης εταιρείας κατά την εξαγορά τους από αυτή.

2.2 Μέρισμα

Μέρισμα είναι το μέρος των κερδών των ανωνύμων εταιρειών, το οποίο διανέμεται στους μετόχους τους. Το ποσό του μερίσματος καθορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 45 του Ν. 2190/1920 και του άρθρου 1 του Ν. 876/79 όσον αφορά το πρώτο μέρισμα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές οι Α.Ε. είναι υποχρεωμένες να διανείμουν στους μετόχους τους τουλάχιστον το 35% των καθαρών κερδών που προκύπτει μετά την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος και του τακτικού αποθεματικού, εφόσον το ποσό που προκύπτει προς διανομή είναι μεγαλύτερο από το πρώτο μέρισμα που προκύπτει από το 6% του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Για την καταβολή στους μετόχους πρόσθετου μερίσματος αποφασίζει σχετικά η ετήσια τακτική γενική συνέλευση των μετόχων.

Υπάρχει περίπτωση η Α.Ε. να διανέμει κέρδη με τη μορφή προμερίσματος. Τα ποσά των προμερισμάτων συμψηφίζονται με το τελικό μέρισμα που διανέμεται στο τέλος της χρήσης. Δε διανέμεται μέρισμα, εάν δεν έχει γίνει πλήρη απόσβεση των εξόδων ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης, εκτός της περίπτωσης κατά την οποία το αναπόσβεστο μέρος των εξόδων καλύπτεται από προαιρετικά αποθεματικά και από αποτελέσματα εις «νέο».

2.3 Τοκομερίδια

Το τοκομερίδια ονομάζονται οι τόκοι που καταβάλλονται από τους εκδότες των τοκοφόρων τίτλων στους κομιστές των τίτλων αυτών. Τοκοφόροι τίτλοι, είναι οι ομολογίες και γενικά τα χρεόγραφα του ελληνικού Δημοσίου ή των ημεδαπών Ν.Π.Δ.Δ. και επιχειρήσεων. Το εισόδημα από τόκους ομολογιών φορολογείται στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας του προσώπου που το αποκτά.

2.4 Αμοιβές & Ποσοστά Διοικητικών Συμβούλων Α.Ε.

Διοικητικό Συμβούλιο Α.Ε. είναι το όργανο που διοικεί και εκπροσωπεί την ανώνυμη εταιρεία ενώπιον κάθε διοικητικής ή δικαστικής αρχής κ.λπ.. Η νομική σχέση που συνδέει τους διοικητικούς συμβούλους με την ανώνυμη εταιρεία είναι σχέση εντολής και αντιπροσώπευσης και όχι εξαρτημένης εργασίας. Επομένως, οι καταβαλλόμενες αμοιβές στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, για τις προσφερόμενες υπηρεσίες ως εντολοδόχοι, έχουν το χαρακτήρα της συμμετοχής στα κέρδη της Α.Ε. και για το λόγο αυτό εντάσσονται στα εισοδήματα από κινητές αξίες.

2.5 Τόκοι

Τόκος είναι η αμοιβή του δανειστή λόγω στέρησης του κεφαλαίου του. Ως εισόδημα από κινητές αξίες θεωρείται και αυτό που προκύπτει από τόκους κάθε έντοκου τίτλου, κατάθεσης ή εγγύησης, νόμιμοι, υπερημερίας κ.λπ.. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην πράξη, έχει το τεκμήριο του νόμιμου επιτοκίου.

Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 25 του Ν. 2238/94 «κάθε δάνειο που συνομολογείται μεταξύ ιδιωτών ή παρέχεται από εταιρεία προς τα μέλη της ή τρίτους, λογίζεται ότι συνάπτεται με ελάχιστο επιτόκιο αυτό που ισχύει για τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου τρίμηνης διάρκειας κατά το χρόνο σύναψης του δανείου».

Δεν αποτελούν εισόδημα από κινητές αξίες οι τόκοι από εμπορικές συναλλαγές π.χ. από πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση, με συναλλαγματικές κ.λπ., επειδή οι τόκοι αυτοί εντάσσονται στα εισοδήματα από εμπορικές επιχειρήσεις.

Το εισόδημα από τόκους κάθε τίτλου έντοκης κατάθεσης θεωρείται ότι αποκτάται κατά το χρόνο που οι τόκοι κατατίθενται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί. Προκρινόμενου,

για τόκους που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση (πλην των τόκων από εμπορικές συναλλαγές) ως χρόνος κτήσης θεωρείται ο χρόνος καταβολής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

3.1 Έννοια Εμπορικής Επιχείρησης – Κέρδους – Φορολογητέου Εισοδήματος

Εμπορική επιχείρηση είναι εκείνη, η οποία μεσολαβεί από την παραγωγή στην κατανάλωση και αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους. Στην έννοια του όρου «εμπορική επιχείρηση» εμπεριέχονται, όχι μόνο εκείνες οι επιχειρήσεις που ασκούν απλή εμπορία, αλλά και οι βιομηχανικές ή βιοτεχνικές, οι οποίες με τη μετατροπή των πρώτων υλών σε βιομηχανικά προϊόντα μεσολαβούν έμμεσα από την παραγωγή στην κατανάλωση. Εμπεριέχονται επίσης, και οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και όλα τα επαγγέλματα που έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, πλην εκείνων που εντάσσονται στα ελευθέρια επαγγέλματα, γιατροί, δικηγόροι, κ.λπ.

Οι εμπορικές επιχειρήσεις λειτουργούν είτε ως ατομικές, είτε ως εταιρικές ομόρρυθμες, ετερόρρυθμες, περιορισμένης ευθύνης, ανώνυμες εταιρείες, συνεταιρισμοί κ.λπ.

Π όρος «κέρδος» από φορολογικής άποψης είναι ταυτόσημος του όρου «εισόδημα» και χρησιμοποιείται ευρύτατα στη λογιστική και στην εμπορική πρακτική.

Λογιστικό κέρδος ονομάζεται η διαφορά μεταξύ της καθαρής περιουσίας της επιχείρησης κατά την έναρξη και λήξη της κάθε διαχειριστικής περιόδου.

Για όσες επιχειρήσεις, εφαρμόζεται ο λογιστικός προσδιορισμός των αποτελεσμάτων, φορολογητέο κέρδος ή φορολογητέο εισόδημα, ονομάζεται η διαφορά μεταξύ του συνόλου των ακαθάριστων εσόδων κάθε διαχειριστικής περιόδου (χρήση) και των αντίστοιχων δαπανών της επιχείρησης προσαυξημένη με τις μη εκπιπτόμενες δαπάνες. Από τους πιο πάνω ορισμούς συνάγεται ότι το φορολογητέο κέρδος ή το φορολογητέο εισόδημα μπορεί να είναι ποσό διαφορετικό του πραγματικού κέρδους. Αν π.χ. η επιχείρηση παροχής υπηρεσιών είχε έσοδα 2.000,00 € του Κ.Β.Σ., τότε το πραγματικό κέρδος θα ήταν 2.000,00 € - 300,00 € = 1.700,00 € και το φορολογητέο εισόδημα 1.700,00 € + 300,00€ = 2.000,00 €.

Για τις επιχειρήσεις που εφαρμόζεται ο εξωλογιστικός προσδιορισμός των αποτελεσμάτων των αγορών ή των ακαθάριστων εσόδων κατά περίπτωση με ειδικούς συντελεστές καθαρού κέρδους. Στις περιπτώσεις εξωλογιστικού προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος (κέρδους) η διαφοροποίηση (απόκλιση) μεταξύ των πραγματικών κερδών και των φορολογητέων είναι σημαντική.

Ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λογίζεται το κέρδος που προκύπτει:

- Από την εκμετάλλευση εμπορικών ή βιομηχανικών – βιοτεχνικών – οικοτεχνιών που λειτουργούν είτε ως ατομικές είτε ως εταιρικές επιχειρήσεις.
- Από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού ή βιοποριστικού επαγγέλματος.

- Από την άσκηση επιχείρησης μεταπώλησης ή κατασκευής και πώλησης οικοδομών.
- Από την εκχώρηση κάθε δικαιώματος που είναι συναφές προς την άσκηση της επιχείρησης ή του επαγγέλματος, όπως π.χ. παραχώρηση της άδειας κυκλοφορίας αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης ή του διπλώματος ευρεσιτεχνίας κ.λπ.
- Από την εκχώρηση ολόκληρης της επιχείρησης με τα άυλα στοιχεία αυτής από τόκους από την πώληση εμπορευμάτων ή την παροχή υπηρεσιών με πίστωση

Ως ακαθάριστα έσοδα των εμπορικών γενικά επιχειρήσεων λαμβάνονται:

- Το τίμημα των χονδρικής ή λιανικής πωληθέντων εμπορευμάτων προϊόντων κ.λπ.
- Οι αμοιβές από τις παροχές υπηρεσιών προκειμένου για επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών.
- Το σύνολο του τμήματος και των αμοιβών προκειμένου για μικτές επιχειρήσεις.

Με βάση με όσα προαναφέρθηκαν, θα δούμε στη συνέχεια, τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να προσδιορίσουμε τα φορολογητέα αποτελέσματα των επιχειρήσεων.

3.2 Εξωλογιστικός Τρόπος Προσδιορισμού των Φορολογητέων Αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με τον τρόπο αυτό το φορολογητέο αποτέλεσμα προκύπτει με εξωλογιστική μέθοδο. Με τη μέθοδο αυτή οι αγορές ή τα ακαθάριστα έσοδα κατά περίπτωση πολλαπλασιάζονται με ειδικούς κατά κατηγορία επιχειρήσεων συντελεστές καθαρού κέρδους, όπως πιο κάτω.

3.2.1 Προσδιορισμός Αποτελεσμάτων Ατομικών Επιχειρήσεων – Χωρίς Υποχρέωση Τήρησης Βιβλίων

Απαλλάσσονται από την υποχρέωση της τήρησης βιβλίων και της έκδοσης αποδείξεων λιανικής πώλησης και παροχής υπηρεσιών οι ατομικές επιχειρήσεις που πραγματοποίησαν κατά την προηγούμενη ετήσια διαχειριστική χρήση ακαθάριστα έσοδα μέχρι 10.000,00 € από την πώληση αγαθών ή μέχρι το αυτό ποσό από την πώληση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, εφόσον στην περίπτωση αυτή τα ακαθάριστα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών δεν υπερβαίνουν το ποσό των 4.000,00 € ή μέχρι το ποσό των 4.500,00 € από την παροχή υπηρεσιών. Το φορολογητέο αποτέλεσμα των επιχειρήσεων αυτών προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των αγορών επί τον προβλεπόμενο για την επιχείρηση Μ.Σ.Κ.Κ.

Αν π.χ. το σύνολο των αγορών που προκύπτει από τα τιμολόγια αγοράς εμπορεύσιμων ειδών είναι 7.500,00 € και προβλέπεται Μ.Σ.Κ.Κ. 20% τα φορολογητέα κέρδη θα είναι $7.500,00 * 20\% = 1.500,00$ €.

3.2.2 Προσδιορισμός Αποτελεσμάτων Ατομικών Επιχειρήσεων – Υπογρέωση Τήρησης Βιβλίων Α΄ κατηγορίας (Αγορών)

Το φορολογητέο αποτέλεσμα των επιτηδευματιών της Α΄ κατηγορίας προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των αγορών των εμπορεύσιμων στοιχείων επί τον προβλεπόμενο Μ.Σ.Κ.Κ. για το συγκεκριμένο είδος της επιχείρησης.

Παράδειγμα

Από το βιβλίο αγορών μιας ατομικής επιχείρησης εμπορίας καλλυντικών (με έδρα πόλη με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων, μη τουριστική περιοχή), προέκυψαν τα πιο κάτω μεγέθη κατά τη χρήση 2008.

Αγορές εμπορεύσιμων ειδών:	52.000,00 € +Φ.Π.Α. 19%	10.032,00 €
Αγορές πάγιων στοιχείων:	1.500,00 € +Φ.Π.Α. 19%	285,00 €
Γενικά έξοδα μη υποκείμενα σε Φ.Π.Α. (ενοίκια κ.λπ.):	1.400,00 €	
Γενικά έξοδα υποκείμενα σε Φ.Π.Α.:	1.000,00 € +Φ.Π.Α. 140,00€	

Από το Υπουργείο Οικονομικών προβλέπεται Μ.Σ.Κ.Κ. για αγορές, των επιχειρήσεων εμπορίας καλλυντικών (στον κωδ. Αριθ. 44209) 21%.

Το φορολογητέο αποτέλεσμα της επιχείρησης θα είναι:

$$52.000,00 \text{ €} * 21\% = 11.088,00 \text{ €}.$$

Αν π.χ. η πιο πάνω επιχείρηση πωλούσε τα είδη της με συντελεστή μικτού κέρδους 40% και θεωρεί ότι πωλήθηκαν όλα τα αγορασθέντα (χωρίς αποθέματα αρχής), τότε το μικτό κέρδος θα ήταν:

$$52.800,00 \text{ €} * 40\% = 21.120,00 \text{ €}$$

και τα καθαρά κέρδη:

$$21.120,00 \text{ €} - 2.400,00 \text{ €} = 18.720,00 \text{ €}$$

ενώ τα φορολογητέα θα ήταν 11.088,00 €.

3.2.3 Εξωλογιστικός Προσδιορισμός Αποτελεσμάτων Επιχειρήσεων – Υπογρέωση Τήρησης Βιβλίων Α΄ & Β΄ Κατηγορίας

Σε αυτή την παράγραφο θα εξετάσουμε τον εξωλογιστικό τρόπο προσδιορισμού των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων με βιβλία Β΄ ή Γ΄ κατηγορίας όταν αυτά κρίνονται ανακριβή ή ανεπαρκή.

Για την απόρριψη των βιβλίων και στοιχείων, με συνακόλουθο τον εξωλογιστικό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος δεν είναι αρκετή οποιαδήποτε ανωμαλία ή πλημμέλεια των βιβλίων, αλλά απαιτείται όπως οι διαπιστωθείσες πλημμέλειες να καθιστούν αδύνατη τη διενέργεια των ελεγκτικών επαληθεύσεων και ανέφικτο το λογιστικό προσδιορισμό των οικονομικών αποτελεσμάτων της επιχείρησης.

Ο λογιστικός προσδιορισμός των αποτελεσμάτων δεν αποκλείεται και αν ακόμη συντρέχει παράλειψη τήρησης ή έκδοσης ορισμένων βιβλίων ή στοιχείων που προβλέπεται από τον Κ.Β.Σ. εφόσον και στην περίπτωση, παρά την παράλειψη, είναι εφικτός ο λογιστικός προσδιορισμός του αποτελέσματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

4.1 Εισαγωγικές Έννοιες για Εισοδήματα από Γεωργικές Επιχειρήσεις

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει μέσα στο οικονομικό έτος ή κατά περίπτωση στο γεωργικό έτος από την εκμετάλλευση μιας ή περισσοτέρων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους όπως αγροτικών, κτηνοτροφικών, πτηνοτροφικών, μελισσοκομικών, δασικών αλιευτικών, κ.λπ., και γενικά κάθε επιχείρησης εκμετάλλευσης γης με την ευρεία έννοια του όρου.

Για τα εισοδήματα από γεωργικές επιχειρήσεις υπάρχει ανάγκη διαχωρισμού του Οικονομικού και Γεωργικού έτους. Το οικονομικό έτος συμπίπτει με το ημερολογιακό. Το Γεωργικό έτος περιλαμβάνει τη γεωργική περίοδο (δωδεκάμηνο) η οποία αρχίζει από τη λήξη της συγκομιδής των προϊόντων ενός έτους που διαρκεί μέχρι τη λήξη της συγκομιδής των προϊόντων του επόμενου έτους.

Η επιλογή του χρόνου κτήσης του εισοδήματος κατά οικονομικό και κατά γεωργικό έτος ανήκει πάντοτε στο φορολογούμενο.

4.2 Ακαθάριστο & Καθαρό Εισόδημα από Γεωργικές Επιχειρήσεις

Για τις γεωργικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και εφόσον αυτά κρίνονται ειλικρινή και αληθή, το καθαρό εισόδημα προκύπτει με λογιστικό τρόπο, όπως δηλαδή και για τις εμπορικές επιχειρήσεις.

Όταν όμως καθίσταται ανέφικτος ο λογιστικός προσδιορισμός του εισοδήματος, τότε αυτό προκύπτει εξωλογιστικά από τον πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων με τον προβλεπόμενο για κάθε είδους εκμετάλλευσης μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους.

Ανέφικτος καθίσταται ο λογιστικός προσδιορισμός του εισοδήματος:

- Στην περίπτωση τήρησης βιβλίων Γ' και Β' κατηγορίας τα οποία απορρίπτονται λόγω ανακρίβειας ή ανεπάρκειας.
- Στην περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία παρά την υποχρέωση που είχε η επιχείρηση.

Ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνεται η αξία των παραγόμενων προϊόντων. Για την εξεύρεση της αξίας τους τα προϊόντα αποτιμώνται, με βάση τη μέση τιμή χονδρικής πώλησής τους στο χρόνο και στον τόπο της παραγωγής τους.

4.3 Προσδιορισμός Γεωργικού Εισοδήματος με Αντικειμενική Μέθοδο

Προκειμένου για τον προσδιορισμό του γεωργικού εισοδήματος με την αντικειμενική μέθοδο καταρτίζονται ειδικοί πίνακες από την Επιτροπή Αντικειμενικού Προσδιορισμού του Γεωργικού Εισοδήματος (Ε.Α.Π.Γ.Ε.) της Διεύθυνσης Προσδιορισμού Εισοδήματος του Υπουργείου Οικονομικών. Οι πίνακες αυτοί του καθαρού γεωργικού εισοδήματος, περιέχουν:

- Τα ποσά αντιπροσωπευτικού ενοικίου ανά στρέμμα ενοικιαζόμενης γεωργικής γης.
- Πίνακα ειδών μόνιμης φυτείας με το πρώτο έτος πρόκυψης γεωργικού καθαρού εισοδήματος κατά είδος φυτείας.
- Τα ποσά καθαρού γεωργικού εισοδήματος ανά στρέμμα καλλιεργούμενης γεωργικής γης ή κεφαλής εκτρεφόμενου ζώου ή άλλης μονάδας παραγωγής.

Τα ποσά καθαρού γεωργικού εισοδήματος και των αντιπροσωπευτικών ενοικίων που αναφέρονται στους πίνακες εμφανίζονται σε σχέση με τα ποσά των πεδινών ζωνών:

- Μειωμένα κατά 20% για τις ημιορεινές ζώνες
- Μειωμένα κατά 40% για τις ορεινές ζώνες

Αν π.χ. για το Νομό Κορινθίας προβλέπεται τεκμαρτό εισόδημα για τα επιτραπέζια αμπέλια πεδινής ζώνης ανά στρέμμα 300,00 € για τις ημιορεινές ζώνες θα είναι $300,00 \text{ €} - (20\% * 300,00 \text{ €}) = 240,00 \text{ €}$ και για τις ορεινές $300,00 \text{ €} - (40\% * 300,00 \text{ €}) = 180,00 \text{ €}$

Σε όποιο νομό δεν έχει προσδιορισθεί για κάποιο γεωργικό προϊόν ποσό καθαρού εισοδήματος, ως καθαρό εισόδημα για το προϊόν αυτό λαμβάνεται η μέση τιμή καθαρού γεωργικού εισοδήματος του προϊόντος αυτού που προκύπτει για όλη την επικράτεια.

Αν από τα τηρούμενα βιβλία του Κ.Β.Σ. προκύπτει με τον εξωλογιστικό τρόπο καθαρό γεωργικό εισόδημα μεγαλύτερο από αυτό που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο για τη φορολογία του εισοδήματος λαμβάνεται το μεγαλύτερο ποσό.

Με την αντικειμενική μέθοδο προσδιορίζεται και το γεωργικό εισόδημα κάθε φυσικού προσώπου μη επιτηδευματία, το οποίο αποκτά εισόδημα από αγροτική εκμετάλλευση έστω και αν δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότης.

Αγρότης κατά κύριο επάγγελμα θεωρείται, το φυσικό πρόσωπο το οποίο είναι κάτοχος γεωργικής εκμετάλλευσης (ιδιοκτήτης, μισθωτός ή αγρολήπτης της γεωργικής εκμετάλλευσης, εφόσον η μίσθωση ή η αγροληψία έχει συναφθεί εγγράφως) λαμβάνει τουλάχιστον το 50% του συνολικού εισοδήματος από την απασχόλησή του στη γεωργική εκμετάλλευση και απασχολείται αυτοπροσώπως και επαγγελματικά τουλάχιστον κατά 50% του συνολικού χρόνου απασχόλησης του.

4.4 Εκπτώσεις από το Καθαρό Γεωργικό Εισόδημα

Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα που προκύπτει από την εφαρμογή της αντικειμενικής μεθόδου εκπίπτουν:

- Το καταβαλλόμενο ενοίκιο για εκμίσθωση της γεωργικής γης.
- Ποσό ίσο με 25% της δαπάνης αγοράς καινούριου πάγιου εξοπλισμού, που χρησιμοποιείται στη γεωργική εκμετάλλευση, εφάπαξ κατά το χρόνο πραγματοποίησης της δαπάνης. Προκειμένου για νέους αγρότες το πιο πάνω ποσό ανέρχεται σε 50%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

5.1 Έννοια Εισοδήματος από Μισθωτές Υπηρεσίες

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι αυτό που αποκτά κάθε φυσικό πρόσωπο μέσα στο οικονομικό έτος, ως αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες που προσέφερε στον εργοδότη του από τη μίσθωση της προσωπικής του εργασίας. Για το χαρακτηρισμό μιας αμοιβής και της ένταξης αυτής στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, απαραίτητο στοιχείο είναι η υπαλληλική σχέση με συνακόλουθο την οικονομική εξάρτηση του μισθωτού από το πρόσωπο στο οποίο παρέχει τις υπηρεσίες του ή τις παρείχε κατά το παρελθόν και για το λόγο αυτό συνταξιοδοτείται.

Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες εντάσσονται οι μισθοί, τα ημερομίσθια, οι συντάξεις, τα επιδόματα, οι επιχορηγήσεις και κάθε άλλη παροχή που καταβάλλεται στο μισθωτό λόγω της παρεχόμενης ή της παρασχεθείσας υπηρεσίας.

Στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες εντάσσεται και αυτό που αποκτούν οι δικηγόροι ως πάγια αντιμισθία για την παροχή νομικών υπηρεσιών, καθώς και το επίδομα που καταβάλλεται στις πολύτεχνες μητέρες. Επίσης σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται και οι αμοιβές των μελών Δ.Ε.Π. (Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού), που καταβάλλονται μέσω των ειδικών λογαριασμών για παροχή υπηρεσιών, εφόσον αυτές κινούνται μέσα στα πλαίσια της εξαρτημένης σχέσης εργασίας τους. Μάλιστα, θεωρούνται ως πρόσθετες αμοιβές και κατόπιν τούτου φορολογούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

Δε θεωρείται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και δεν υπόκεινται σε φόρο:

- Η αποζημίωση που παρέχεται σε υπαλλήλους επιχειρήσεων για δαπάνες υπηρεσίας που τους έχει ανατεθεί, εφόσον η καταβολή τους αποδεικνύεται με σχετικά παραστατικά έγγραφα.
- Οι δαπάνες που καταβάλλονται στα πρόσωπα που μετακινούνται με εντολή του Δημοσίου και των Ν.Π.Δ.Δ.
- Η καταβαλλόμενη στο μισθωτό αποζημίωση υπό τους όρους του νόμου 2112/1920, δεν αποτελεί εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες αυτή υποβάλλεται σε αυτοτελή φορολόγηση προς 20% για το ποσό που υπερβαίνει τα 20.000,00 €. Στην περίπτωση κατά την οποία καταβληθεί αποζημίωση σε αποχωρούντα από την υπηρεσία του μισθωτού χωρία να τη δικαιούται, το ποσό αυτό αποτελεί εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και υπόκειται κανονικά σε φορολογία.
- Το εφάπαξ βοήθημα που παρέχεται από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς στους ασφαλισμένους και τις οικογένειές τους, καθώς και το εφάπαξ βοήθημα που καταβάλλεται σε δημόσιους υπαλλήλους λόγω εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία.

- Ποσοστό 20% από τις αποδοχές, αποζημιώσεις και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σε μεταγενέστερο έτος από το έτος στο οποίο ανάγονται, σε μισθωτούς ή συνταξιούχους με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση. Αν π.χ. ο Δ συνταξιούχος, τη σύνταξη του έτους 2007 την εισέπραξε το έτος 2008, από το καθαρό ποσό της σύνταξης θα αφαιρεθεί ποσό ίσο με ποσοστό 20% ως απαλλασσόμενο και θα υπαχθεί σε φορολόγηση το υπόλοιπο ποσό της σύνταξης.
- Το επίδομα ανεργίας. Δε θεωρείται ότι αποτελεί εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες το καταβαλλόμενο χρηματικό επίδομα από τον οργανισμό απασχόλησης εργατικού δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) στο μισθωτό λόγω της απόλυσής του από ιδιωτική επιχείρηση. Το επίδομα αυτό έχει τη μορφή ασφαλιστικής παροχής και καταβάλλεται για την αντιμετώπιση των αναγκών του ανέργου μέχρι την εξεύρεση εργασίας σε άλλον εργοδότη.
- Οι αποζημιώσεις λόγω οδοιπορικών εξόδων που καταβάλλονται από αθλητικά σωματεία ή ενώσεις αυτών σε αθλητές μέχρι ποσού 3.250,00 €ετησίως.

5.2 Τακτικές & Πρόσθετες Αποδοχές – Αποζημίωση Αδείας

Ως τακτικές υποκείμενες στη φορολογία αμοιβές θεωρούνται οι περιοδικά καταβαλλόμενες στους εργαζόμενους, είτε σε χρήμα είτε σε είδος ή σε άλλες αξίες εφόσον οι αμοιβές αυτές καταβάλλονται ως αντάλλαγμα της μίσθωσης της προσωπικής εργασίας του δικαιούχου. Δεν περιλαμβάνονται στις τακτικές αποδοχές των εργαζομένων και δε θεωρούνται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες ούτε υπόκεινται σε ασφαλιστικές εισφορές, οι παροχές σε είδος προς εργαζόμενους, οι οποίες χορηγούνται με την πρωτοβουλία και την ελεύθερη βούληση του εργοδότη, εφόσον αυτές αποτελούν παραγωγικές δαπάνες της επιχείρησης. Στην έννοια των παροχών αυτών περιλαμβάνεται η χορήγηση τροφής κατά τη διάρκεια του ημερήσιου εργάσιμου χρόνου.

Ως πρόσθετες αποδοχές, υποκείμενες στη φορολογία θεωρούνται οι προσαυξήσεις των κύριων αποδοχών των δικαιούχων (μισθών, ημερομισθίων ή συντάξεων), οι οποίες καταβάλλονται για ιδιόρρυθμη και κανονική υπερωριακή αμοιβή, για προσαύξηση λόγω νυκτερινής εργασίας ή εργασίας Κυριακών – εορτών. Επίσης, θεωρούνται πρόσθετες αμοιβές το επίδομα γάμου, το επίδομα ασθένειας που καταβάλλεται στο μισθωτό από τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα, το επίδομα ανθυγιεινής εργασίας, τα οικογενειακά επιδόματα, επιδόματα ήθους ή απόδοσης εργασίας, τα οδοιπορικά έξοδα των υπαλλήλων, η πρόσθετη αμοιβή για έξοδα κίνησης του προσωπικού των επιχειρήσεων κ.λπ.

Επίσης, κάθε μισθωτός, από τη στιγμή της πρόσληψής του δικαιούται άδεια με αποδοχές 24 εργάσιμες ημέρες ή 20 ημέρες αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας. Η άδεια αυτή επαυξάνεται κατά μία εργάσιμη ημέρα για κάθε έτος απασχόλησης επί πλέον του βασικού χρόνου μέχρι τις 26 ημέρες ή μέχρι τις 22 για τις επιχειρήσεις με πενθήμερο σύστημα.

Η αποζημίωση που καταβάλλεται στο μισθωτό λόγω μη λήψης της άδειάς του δεν υπόκεινται σε ασφαλιστικές εισφορές, αποτελεί όμως εισόδημα φορολογητέο στις μισθωτές υπηρεσίες και ο εργοδότης υποχρεούται να παρακρατήσει τον αναλογούντα στο ποσό της άδειας φόρο μισθωτών υπηρεσιών.

Ο ίδιος φορολογικός χειρισμός ισχύει και στην περίπτωση αποζημίωσης των μισθωτών οι οποίοι δεν κάνουν χρήση της κατά νόμο δικαιούμενης άδειας.

5.3 Ακαθάριστο & Καθαρό Εισόδημα

Από το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες εκπίπτονται:

- Οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων για κύρια και επικουρική ασφάλιση οι οποίες υποβάλλονται με νόμο. Οι πρόσθετες κρατήσεις για προαιρετική ασφάλιση δεν εκπίπτονται από το ακαθάριστο εισόδημα.
- Οι πρόσθετες κρατήσεις για εξαγορά ή αναγνώριση προϋπηρεσίας.

Εκπίπτονται επίσης οι κρατήσεις για εξόφληση εισφορών για την αναγνώριση προϋπηρεσίας ή χρόνου ασφάλισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ & ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ

Χαρακτηριστικό γνώρισμα των ελευθερίων επαγγελμάτων είναι, η ελεύθερη άσκηση αυτών εντός του ευρύτερου πλέγματος των πνευματικών δραστηριοτήτων.

Τα ελευθέρια επαγγέλματα κατονομάζονται περιοριστικά στο άρθρο 48 του νόμου 2238/94 και επομένως δε μπορούν να δημιουργηθούν αμφισβητήσουν ως προς την ένταξη ή μη στη πηγή αυτή εισοδήματος οποιαδήποτε προέλευσης.

6.1 Απόκτηση Εισοδήματος

Στα εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα εντάσσονται αυτά που αποκτώνται μέσα στο οικονομικό έτος από την άσκηση του επαγγέλματος του ιατρού, οδοντίατρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μαίας, δικηγόρου δικολάβου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη γλύπτη ή ζωγράφου ή σκιτσογράφου ή χαράκτη, ηθοποιού, εκτελεστή μουσικών έργων ή μουσουργού, καλλιτεχνών των κέντρων διασκέδασης, χορευτή, αναλυτή, προγραμματιστή, ερευνητή ή συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη, αναλογιστή, κοινωνιολόγου εμπειρογνώμονα.

Επίσης, στα εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα εντάσσονται και οι αμοιβές που καταβάλλονται:

- Σε πραγματογνώμονες, διαιτητές, εκκαθαριστές, ελεγκτές ανωνύμων εταιρειών, εκτελεστές διαθηκών, εκκαθαριστές κληρονομιών και κηδεμόνες σχολάζουσας κληρονομιάς.
- Σε συγγραφείς για συγγραφικά δικαιώματα, σε αντιπροσώπους επαγγελματικών οργανώσεων.
- Στη σύζυγο ή στο σύζυγο λόγω διατροφής η οποία επιδικάσθηκε σε αυτούς.

Στο εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα εντάσσεται και κάθε άλλο εισόδημα, το οποίο δε μπορεί να ενταχθεί σε μία από τις πηγές Α έως Ζ, π.χ. ιδιότης εκμίσθωσε ένα μηχάνημα. Το ετήσιο ποσό που εισέπραξε από την εκμίσθωση του μηχανήματος, επειδή δε μπορεί να υπαχθεί σε μία από τις πηγές Α έως Ζ, εντάσσεται και φορολογείται στα εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα.

6.2 Χρόνος Απόκτησης Εισοδήματος

Ως χρόνος κτήσης εισοδήματος από ελευθέριο επάγγελμα θεωρείται εκείνος κατά τον οποίο ο δικαιούχος το εισέπραξε. Ως εισπραξη θεωρείται και η πίστωση του δικαιούχου στα βιβλία του υπόχρεου για την καταβολή, της αμοιβής.

6.3 Ακαθάριστο & Καθαρό Εισόδημα

Ακαθάριστο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων, λαμβάνεται το σύνολο των εισπραττόμενων αμοιβών, οι οποίες καταχωρούνται στα τηρούμενα από τον υπόχρεο βιβλία.

Το καθαρό φορολογητέο εισόδημα μπορεί να υπολογιστεί με δύο τρόπος: τον λογιστικό τρόπο προσδιορισμού και τον τεκμαρτού τρόπο προσδιορισμού.

1. Λογιστικός τρόπος προσδιορισμού των καθαρών κερδών

Από τα ακαθάριστα έσοδα εκπίπτουν οι επαγγελματικές δαπάνες εφόσον αυτές έχουν αναγραφεί στα βιβλία και αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμα φορολογικά στοιχεία.

Εδικά οι δαπάνες συντήρησης, επισκευής, κυκλοφορίας και αποσβέσεων των επιβατικών αυτοκινήτων, εφόσον τα αυτοκίνητα αυτά εξυπηρετούν τις ανάγκες του ελευθέρου επαγγέλματος εκπίπτουν κατά ποσοστό 25% του συνολικού ποσού που έχει καταχωρηθεί στα βιβλία μη δυνάμενου του ποσού να υπερβεί το 3% του δηλωθέντος ακαθάριστου εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα.

Κατ' εξαίρεση, για τους αρχιτέκτονες και μηχανικούς για τη σύνταξη μελετών και σχεδίων οικοδομικών και λοιπών τεχνικών έργων το καθαρό εισόδημα προκύπτει με τη χρήση συντελεστή στις ακαθάριστες νόμιμες αμοιβές τους όπως πιο κάτω:

- 38% για μελέτη επίβλεψη κτιριακών έργων
- 22% για μελέτη επίβλεψη χωροταξικών, πολεοδομικών, συγκοινωνιακών υδραυλικών έργων
- 26% για μελέτη επίβλεψη ηλεκτρομηχανολογικών έργων
- 17% για μελέτη επίβλεψη τοπογραφικών έργων
- 60% για ακαθάριστες αμοιβές από την προσφορά ανεξάρτητων υπηρεσιών σε οργανωμένα τεχνικά γραφεία.

Στα πιο πάνω καθαρά εισοδήματα από ελευθέρια επαγγέλματα προστίθενται οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις και η αυτόματη υπερτίμηση του κεφαλαίου του ελευθέρου επαγγελματία.

2. Τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος ελευθερίου επαγγέλματος

Το καθαρό εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων που τηρούν βιβλία δεύτερης ή προαιρετικά τρίτης κατηγορίας εξευρίσκεται με λογιστικό τρόπο. Στην περίπτωση όμως που δεν τηρούν βιβλία, αν και είναι υπόχρεοι, το εισόδημα προκύπτει εξωλογιστικά από τον πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων αμοιβών τους, με το μοναδικό συντελεστή καθαρών αμοιβών προσαυξημένο κατά 40%.

Αν για μερικά ελευθέρια επαγγέλματα δεν προβλέπεται μοναδικός συντελεστής καθαρών αμοιβών, τότε παίρνεται ως συντελεστής ο μέσος όρος των προβλεπόμενων συντελεστών που ανέρχεται σε 47,75% και με την προσαύξηση κατά 40% ανέρχεται σε 66,85%.

Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των ακαθάριστων αμοιβών λαμβάνονται υπόψη από τη φορολογική αρχή:

- Ο χρόνος και ο τρόπος άσκησης του επαγγέλματος
- Ο τόπος που ασκείται το επάγγελμα
- Η ειδικότητα και οι επιστημονικοί τίτλοι
- Ο κύκλος των εργασιών και το ύψος της αμοιβής που εισπράττεται κατά περίπτωση και κάθε άλλο στοιχείο που αφορά την επαγγελματική δραστηριότητα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις απόκτησης εισοδημάτων και παρά το γεγονός ότι στο άρθρο 48 του ν. 2238/94 κατονομάζονται τα πρόσωπα που ασκούν ελευθέριο επάγγελμα, δημιουργούνται αμφισβητήσεις ως προς την ένταξη των εισοδημάτων σε μία από τις πηγές Ζ, Δ ή ΣΤ. Οι σπουδαιότερες εκ των περιπτώσεων αυτών σημειώνονται πιο κάτω:

- **Καθηγητές – Δάσκαλοι:** Οι καθηγητές ή οι δάσκαλοι, οι οποίοι ασκούν ελεύθερα το επάγγελμά τους (παραδόσεις μαθημάτων σε σπίτια ή σε φροντιστήρια κ.λπ.) θεωρούνται ελεύθεροι επαγγελματίες και οι αμοιβές τους λογίζονται ως εισόδημα προερχόμενο από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων.
 - Εκμεταλλευτές Εκπαιδευτηρίων: Ο εκμεταλλευτής εκπαιδευτηρίου καθηγητής ή δάσκαλος στην περίπτωση που διδάσκει ο ίδιος και δεν παρέχει τροφή ή κατοικία στους μαθητές, ασκεί ελευθέριο επάγγελμα.

Αν όμως ο καθηγητής ή δάσκαλος διατηρεί και οικοτροφείο ή παρέχει κατοικία στους μαθητές του, το εισόδημά του λογίζεται ως προερχόμενο από εμπορικές επιχειρήσεις. Επίσης, στην περίπτωση κατά την οποία το εκπαιδευτήριο λειτουργεί υπό μορφή οργανωμένης επιχείρησης και απασχολεί έμμισθο διδακτικό και βοηθητικό προσωπικό, το εισόδημά του θεωρείται ότι αποκτάται από εμπορικές επιχειρήσεις.

- Γιατροί: Οι γιατροί όλων των ειδικοτήτων, θεωρούνται ελεύθεροι επαγγελματίες και το εισόδημα τους φορολογείται στη Ζ πηγή.

- Γιατροί διατηρούντες κλινική: Οι γιατροί, οι οποίοι διατηρούν κλινική, τα κέρδη τους που προέρχονται από την εκμετάλλευση της κλινικής θεωρείται ότι αποκτώνται από εμπορικές επιχειρήσεις. Αν όμως παρέχονται από το γιατρό υπηρεσίας, εκτός κλινικής, οι αμοιβές αυτές θεωρείται ότι αποκτώνται από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος καθόσον στην περίπτωση αυτή ο γιατρός υποχρεούται να τηρεί βιβλία και στοιχεία.
 - Γιατροί υπηρετούντες σε ιδρύματα, νοσοκομεία κ.λπ.: Οι γιατροί, οι οποίοι υπηρετούν σε ιδρύματα, νοσοκομεία κ.λπ., με σχέση μίσθωσης εργασίας, τα εισοδήματα που αποκτούν από τα πρόσωπα αυτά θεωρούνται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (ΣΤ πηγής).
 - Παραϊατρικά επαγγέλματα: Το εισόδημα των φυσιοθεραπευτών, καθώς και των μαλακτών (μασέρ) λογίζεται ως προερχόμενο από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος καθόσον η έννοια του ιατρικού επαγγέλματος είναι ευρύτερη και περιλαμβάνει όλα τα συναφή με αυτά. Αν όμως τα πρόσωπα αυτά παρέχουν τις υπηρεσίες τους με εξαρτημένη σύμβαση εργασίας, οι αποδοχές τους εντάσσονται στα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες.
- Δικηγόροι: Οι αμοιβές των δικηγόρων θεωρούνται ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα. Αν όμως ο δικηγόρος προσλαμβάνεται για την εκτέλεση υπηρεσίας άσχετης με το δικηγορικό επάγγελμα, η καταβαλλόμενη σε αυτόν αμοιβή θεωρείται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.
- Ασκούμενοι Δικηγόροι: Σύμφωνα με τον κώδικα περί δικηγόρων, οι ασκούμενοι δικηγόροι δε μπορούν να ασκήσουν δικηγορία μέχρι της εγγραφής τους στο μητρώο του Δικηγορικού τους Συλλόγου, ούτε και να προσφέρουν εξαρτημένη εργασία. Επομένως, οι αμοιβές των ασκούμενων δικηγόρων λογίζονται ως εισόδημα μη δυνάμενο να υπαχθεί σε άλλη πηγή και φορολογούνται στην ειδική κατηγορία της Ζ πηγής.
- Ιδιοκτήτες φορολογικού ή Λογιστικού Γραφείου: Το επάγγελμα αυτών, για τις παροχές φορολογικών ή λογιστικών υπηρεσιών και συμβουλών επί παρεμφερών υποθέσεων σε διάφορες επιχειρήσεις με τις οποίες δεν υπάρχει σχέση μίσθωσης εργασίας, λογίζεται ελευθέριο και το εισόδημα δηλώνεται στη Ζ πηγή. Έτσι, η σύμβαση εργασίας των λογιστών, με αυτούς τους όρους, εντάσσεται στο γενικότερο πλέγμα των συμβάσεων ανεξάρτητων υπηρεσιών για τις οποίες δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας για αποζημιώσεις, δώρα εορτών, άδειες κ.λπ. Στην περίπτωση κατά την οποία ο Λογιστής παρέχει τις υπηρεσίες του με εξαρτημένη σύμβαση εργασίας, το εισόδημά του εντάσσεται και φορολογείται ως προερχόμενο από μισθωτές υπηρεσίες.

6.4 Εισοδήματα μη Εντασσόμενα στις Πηγές Α – Ζ

Εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα λογίζεται και εκείνο που αποκτάται μέσα στο οικονομικό έτος και δε μπορεί από τη φύση του να ενταχθεί σε μία από τις πηγές Α έως Ζ. Τέτοια εισοδήματα μπορούν να χαρακτηρισθούν τα ακόλουθα:

1. Τα συγγραφικά δικαιώματα των κληρονόμων: Τα εισπραττόμενα υπό των κληρονόμων δικαιώματα από τη διάθεση βιβλίων αποτελούν εισόδημα των δικαιούχων και ως μη δυνάμενο να ενταχθεί σε μία από τις πηγές Α έως Ζ, φορολογείται ως προερχόμενο από ελευθέρια επαγγέλματα.
2. Εισόδημα από διατροφή: Το ποσό της διατροφής το οποίο καταβάλλεται στη σύζυγο ή το σύζυγο και καθορίστηκε με δικαστική απόφαση λογίζεται ως εισόδημα Ζ πηγής.
3. Εκμίσθωση επίπλων ή μηχανημάτων: Εάν τα έπιπλα ή τα μηχανήματα εκμισθώνονται αυτοτελώς χωρίς την εκμίσθωση και της οικοδομής, το εισόδημα που αποκτάται φορολογείται στα εισοδήματα Ζ πηγής.
4. Μεταφραστές κινηματογραφικών έργων: Οι μεταφραστές δεν αναφέρονται στο άρθρο 48 του ν. 2238/94 ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Επομένως, το εισόδημα του μεταφραστή κινηματογραφικών έργων ως μη δυνάμενο να υπαχθεί σε άλλη πηγή φορολογείται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 48, δηλαδή στην ειδική κατηγορία της Ζ πηγής.
5. Παροχές υπηρεσιών για τις οποίες δεν προσδίδεται η ιδιότητα του επιτηδευματία στο δικαιούχο: Είναι αδύνατη η απαρίθμηση των περιπτώσεων κατά τις οποίες καταβάλλονται ευκαιριακά αμοιβές σε πρόσωπα τα οποία δε συγκεντρώνουν τα εννοιολογικά στοιχεία του επιτηδευματία και επομένως δεν υποχρεούνται στην έκδοση αποδείξεων παροχής υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις αυτές οι αμοιβές που καταβάλλονται στους δικαιούχους καλύπτονται με την έκδοση διπλότυπης απόδειξης δαπάνης του άρθρου 15 Κ.Β.Σ. Τα ποσά των αμοιβών των δικαιούχων ως μη δυνάμενα να υπαχθούν σε άλλη πηγή δηλώνονται στην ειδική κατηγορία της Ζ πηγής. Π.χ. επιτηδευματίας καταβάλλει αμοιβή για την τήρηση λογιστικών βιβλίων σε σπουδαστή, ο οποίος νόμιμα στερείται Α.Π.Υ. ή η Στατιστική Υπηρεσία για τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων καταβάλλει αμοιβές σε φοιτητές κ.λπ.

6.5 Παρακράτηση Φόρου Εισοδήματος από Αμοιβές Ελευθεριών Επαγγελματιών

Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης κ.λπ., καθώς και οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Β΄ ή Γ΄ κατηγορίας του Κ.Β.Σ., όταν καταβάλλουν αμοιβές σε ελεύθερους επαγγελματίες υποχρεούνται να τους παρακρατούν, και να αποδίδουν στο Δημόσιο, φόρο εισοδήματος με συντελεστή 20% υπολογιζόμενο στο ακαθάριστο ποσό ως εξής:

Παράδειγμα:

Ένας οικονομολόγος από την παροχή υπηρεσιών του προς μια Ε.Π.Ε., δικαιούται αμοιβής 2.000,00 €. Για το σκοπό αυτό εκδίδει απόδειξη παροχής υπηρεσιών, η οποία διατυπώθηκε ως εξής:

Αμοιβή για παροχή οικονομικών συμβουλών	2.000,00 €
+ Φ.Π.Α. 19%	<u>380,00 €</u>
Σύνολο	2.380,00 €
Μείον φόρος εισοδήματος 20% * 2.000,00 €	<u>400,00 €</u>
Καθαρό πληρωτέο	1.980,00 €

Επίσης, τα πιο πάνω πρόσωπα όταν καταβάλλουν αμοιβές σε πρόσωπα για τα οποία δεν προβλέπεται από τις διατάξεις του Κ.Β.Σ., η έκδοση θεωρημένου αποδεικτικού στοιχείου υποχρεούνται να τους παρακρατούν φόρο εισοδήματος, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 20% στο ακαθάριστο ποσό της αμοιβής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Γιώργος Κορομηλάς, « *Φορολογικές δηλώσεις 2009*», εκδ. οίκος: *tax advisors*, Ιανουάριος 2003
- 2) Αριστείδης Φλώρος, «*Φορολογική Λογιστική*», εκδ. οίκος: *Σύγχρονη εκδοτική*, Σεπτέμβριος 2005, Αθήνα
- 3) Σταματόπουλος Δημήτρης, Καραβοκύρης Αντώνης, «*Φορολογία εισοδήματος φυσικών & νομικών προσώπων*», εκδ. οίκος: *elforin*, Αθήνα 2009
- 4) «*Οδηγός φορολογικών δηλώσεων 2009*», εκδ. οίκος: *Φορολογική επιθεώρηση*